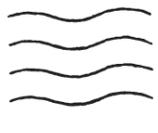

Η βρύση Τσιόκη στο Παλιοζωγλόπι

ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ

Χρονικά

ΚΩΔΙΚΟΣ 4171

ΕΤΟΣ 24ο - ΑΡΙΘ. ΦΥΛΟΥ 104 - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2017

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΝΑ ΤΡΙΜΗΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΡΑΧΟΥΛΑΣ

Εκδότης σύμφωνα με το Νόμο: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ - Τηλ. 697677462

Οι περιπέτειες των δασών μας

Ο Νόμος Μεταξά για τα δάση Ν/Δ. 875/1937 ή "Ο πόλεμος κατά της γίδας"

Γράφει ο Λάμπρος Γριβέλλας lampgri@gmail.com

Το 1937 η δικτατορική κυβέρνηση του Ιωάννη Μεταξά κήρυξε με τον αναγκαστικό νόμο 875/1937 τον "πόλεμο κατά της γίδας" στα ελατοδάση της χώρας. Ταυτόχρονα απομάκρυνε τις γίδες από τις λεκάνες απορροής χειμάρρων, όπως και από τις αναδασωτέες εκτάσεις. Ήταν μια πολιτική που εφάρμοσε, όπως κοινολογήθηκε, για την ανάσχεση του φαινομένου της υποβάθμισης των ελληνικών ελατοδασών, λόγω της υπερβόσκησης τους από το υπεύθυνο -όπως κρίθηκε- ζώο για τούτο το κακό, τη γίδα, καθώς και για την προστασία των εδαφών.

Ταυτόχρονα λήφθηκε μέριμνα αποκατάστασης των θιγμένων κτηνοτρόφων, που διέθεταν, λόγω της απομάκρυνσής τους από τα απαγορευμένα στη βόσκηση εδάφη,

Συνέχεια στην 3η σελ.

Σ' αυτό το φύλλο θα διαβάσετε...

1. Λάμπρος Γριβέλλας: "Οι περιπέτειες των δασών μας".....σελ. 1-3
2. Βασίλης Καραγιάννης: "Της Σ'κιάς το ρέμα" (Λυγαρόρεμα).....1-4
3. Παναγιώτης Αγ. Κατσιούλας: "Γυμνασιόπαιδο".....1-3
4. Κώστας Τζωαννόπουλος: "Απαγωγή από τους αντάρτες (11-12-1948).....1-8
5. Αντώνης Ηλ. Αντωνίου: "Το μυρμηγκί (επίκαιρη παραβολή).....1-5
6. Θωμάς Γ. Κίσσας: "Λέξεις που χάνονται".....1-9
7. Μάρκος Παπάς: "Το διάλειμμα" (ποίημα).....2
8. Γεωργίου Δρασή: "Τα πρωτοβρόχια" (ποίημα).....2
9. Κοινωνικά-Συνδρομές-Προσφορές κ.ά.....2
10. Πέτρος Παπαζαρκάδης: "Ο προμαχών του μικρού παιδιού".....4
11. Άγγελος Ζαχαρόπουλος: "Πώς η ελληνική γλώσσα κατέκτησε μια αυτοκρατορία".....5
12. Βότανα του τόπου μας (Ρέικι-Κουμαρί-Κέδρος).....6-7
13. Σούλα Τόσκα-Κάμπα: "Μοιρολόγια από τη δημοτική μας ποίηση".....9
14. Γεωργίου Σωτήρη (1856-1944): "Ένα σπαρταριστό επεισόδιο στην Καρδίτσα επί τουρκοκρατίας".....10
15. Μια σημείωση του Μιχαήλ Τσιούκοφσκυ (Σαδίκ Μεχμέτ πασά).....10
16. "Γριά το μεσογείμινο νεράγγουρο γυρεύει" (παροιμία).....10
17. Περιέργια έως κομικά επώνυμα από τον τηλ. Κατάλογο.....10
18. Ο Πάγκαλος μακραίνει τις φούστες των γυναικών.....11
19. "Τοιος είμαι γ'ω, ωρέ!".....11
20. Σοφία Οικονομίδου: "Πόρωση" (ποίημα).....11
21. Ζαχαρία Παπαντωνίου: "Ο ξενιτεμένος" (ποίημα).....11
22. Χωριανοί της διασποράς-Επίσκεψη στο Παλιοζωγλόπι-Τα αποκαϊδία Του αναψυκτηρίου-Η ερμηνεία του χωριού προσελκύει τους κλέφτες-Πετρωλίτσα μεράκια-Το μήλο κάτω από τη μηλιά-Εγκαταλείψι-Ευχαριστήριο στον Γεώργιο Βακάκη-Ευχαριστήριο στο Δήμαρχο Φώτη Αλεξάκο-Εγγραφή στο Φ/Μ για το 103ο φύλλο των 'ΖΧ'.....12

Γράφει ο Βασίλης Χρ. Καραγιάννης

Της "Σ'κιάς το ρέμα" (Λυγαρόρεμα)

Πολλές φορές οι παιδικές μου αναμνήσεις με φέρνουν κοντά στην περιοχή της "Σ'κιάς το Ρέμα," στο ήσυχο και ήρεμο αυτό ποτάμι που σπάνια έπαιρνε τη μορφή μανιασμένου και φουρτουνιασμένου μεταφέροντας τεράστιους όγκους θολού νερού σπέρνοντας την συμφορά και την καταστροφή στο διάβα του.

Το νοσταλγώ με πάθος και νοερά το φέρνω στηθύμηση αφού στα παιδικά μου

Συνέχεια στην 4η σελ.

Γράφει ο Παναγιώτης Κατσιούλας

Γυμνασιόπαιδο

Το παλιό Γυμνάσιο Καρδίτσας. Ανεγέρθηκε το έτος 1889

Στη ζωή μου αγωνίστηκα από πολλές επάλξεις και απόχτησα αγαθά, που στα νιάτα μου ούτε να φανταστώ μπορούσα. Κανονικά, έπρεπε να είμαι ευχαριστημένος. Και όμως νοσταλγώ, όσο τίποτε άλλο, τα παιδικά μου χρόνια, που μας μάστιζε η φτώχεια, ο πόλεμος και η τρομοκρατία.

Συνέχεια στην 3η σελ.

Απαγωγή από τους αντάρτες (11-12-1948)

[Ο Κώστας Ευ. Τζωαννόπουλος διηγείται την περιπέτεια που έζησε στα αγραφιώτικα βουνά, όταν επιστρατεύθηκε βιαίως από τους αντάρτες κατά την εισβολή στην Καρδίτσα, στις 12 Δεκεμβρίου 1948]

του Κώστα Ε. Τζωαννοπούλου

2ο Συνάντηση με τον πατέρα

Εκεί συναντηθήκαμε με τον πατέρα μου, τον οποίο είχαν απαγάγει από το σπίτι που μέναμε μαζί με τη Σοφούλα και τον αδελφό της Κώστα, συμμαθητή μου, χωρίς να ξέρω τίποτε εγώ για τον πατέρα μου και εκείνος για εμένα. Εκείνος στενοχωρήθηκε πάρα πολύ κι εγώ το ίδιο, σκεπτόμενος ότι η υπόλοιπη

οικογένεια, η μητέρα μου, αδελφή μου και ο μικρότερος αδελφός μου, μέινανε μόνοι τους σε νοικιασμένο σπίτι, χωρίς κανένα έσοδο για να επιβιώσουν.

Ο Γρηγόρης γυρίζοντας έξω άσκοπα στο χωριό, κάπου βρήκε κάτι πεταμένα έντερα από πρόβατο, τα μάζεψε, τα μισόψησε και τα έφερε. Τα φάγαμε οι δυο μας και μας φάνηκαν παντεσπάνι με την πεύνα που είχαμε. Μάλιστα μου είπε: "Τι θα γίνεις εσύ, χωρίς εμένα; Έτσι που το πας, θα πεθάνεις από την πεύνα". Το ίδιο απόγευμα μας κατέβασαν χαμηλά, κοντά στο ρέμα και δεν επέτρεψαν

Συνέχεια στην 8η σελ.

ΤΟ ΜΥΡΜΗΓΚΙ

Επίκαιρη παραβολή

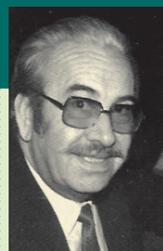
Γράφει ο Αντώνης Ηλ. Αντωνίου

πρωί-πρωί για τη δουλειά του. Περνούσε όλη μέρα δουλεύοντας και τραγουδώντας με κέφι και χαρά.

Του άρεσε πάρα πολύ να εργάζεται και φυσικά η απόδοσή του ήταν εξαιρετική. Το μειονέκτημα ήταν ότι στην εργασία του δεν υπήρχε κατάλληλος μανάτζερ, για να το κατευθύνει για παρά πέρα πρόοδο και προκοπή.

Ο κηφίνας Πρόεδρος (Διευθύνων Σύμβουλος, Πρωθυπουργός κλπ.) αποφάσισε πως αυτή η κατάσταση δεν μπορεί να συνεχιστεί. Έτσι δημιούργησε μία θέση μανάτζερ στην οποία προσέλαβε σημαίνον κομματικό του στέλεχος, μια ιδιαίτερα έμπειρη πασαλιτσα. Πρώτο

Συνέχεια στην 5η σελ.

Γράφει ο Θωμάς Κίσσας

Λέξεις που χάνονται ή σπάνια τις ακούμε στο χωριό μας

- αδρής = χοντρός, σκληρός
- απόστημα = το εξόγκωμα
- αρταίνομαι = τρώγω μη νηστίσιμα φαγητά
- ορμηγεύω = συμβουλεύω, νοθετώ
- αλυσίβα = στάχτη χρήσιμη για το πλύσιμο των ρούχων
- ασβόλι = κομμάτι χώματος (σβώλος)
- βουλιέμαι = θέλω, επιθυμώ (άσπρο τριαντάφυλλο κρατώ, βουλιώμαι να το βάψω)
- γάρος = αρμυρό νερό δια την διατήρηση κυρίως του τυριού
- γεύομαι = δοκιμάζω, αποκτώ πείρα
- δυναζομαι = μπορώ, αντέχω (από το ρήμα δύναμαι)

Συνέχεια στην 9η σελ.

Το διάλειμμα

Ντριν! ντριν! ντριν! το κουδουνάκι
διάλειμμα παιδιά!
Κι όλα τρέχουν να ψωνίσουν
κάποια λιχουδιά.

Τρώνε βιαστικά κι
αρχίζουν
μη χαθεί λεπτό,
το κρυφτό, το
μαντιλάκι,
το κυνηγητό.

Άλλα παίζουν με τη μπάλα
λίγο παρακεί,
χωρισμένα αεκτοήδες
κι ολυμπιακοί.

Παραπέρα τα κορίτσια
στήσανε χορό,
τραγουδάνε όλο κέφι
το "ένα νερό..."

Τι φωνές! τι φασαρία!
γέλιο, χλαολή,
το προαύλιο για λίγο
σφύζει από ζωή.

Ντριν!ντριν! ντριν! το κουδουνάκι
μάθημα ηχεί!
στ' άλλο διάλειμμα και πάλι
φτου κι απ' την αρχή.

Μάρκος Παππάς
"Τρίλιες και φτερουγίσματα"

Τα πρωτοβρόγια

Με τά πρωτοβρόγια θάρθουν τα
μηνύματα
του χειμώνα: το ποτάμι θα
θολώσει,
θα τριζοβολούν ξερά τα
πλατανόφυλλα
θα κρυώσει η νύχτα και θα
μεγαλώσει.

Θα δροσοσταλάζουν κόκκινα τα
κούμαρα,
κυκλαμιές θ' ανθούν στο χώμα
ταίρια ταίρια,
θα καπνίζουν σφαιλιστά τα
χωριατόσπιτα
και θ' αρχίσουν τα σπιτιάτικα
νυχτέρια.

Θα σωπάσει ο τζίτζικας κι
ετοιμοτάξιδα
γι' άλλων τόπων άνοιξη, μακριά
απ' τα χιόνια
βράδυ βράδυ ως τα μεσούρανα
θα χύνονται
μαύροι φτερωτοί σταυροί τα
χελιδόνια.

Ω χαρά μας! το χειμώνα θα
προσμένουμε,
δίχως πάγους και χιονιές να
φοβηθούμε:
στη ζωή μας το στερνό ταξίδι
εκάναμε
και την άνοιξη άλλων τόπων δεν
ποθούμε.

Γεώργιος Δροσίνης

Ανέκδοτα**Η πορεία!**

Κάποιος, πηγαίνοντας στη δουλειά του βλέπει
ένα πλήθος ανθρώπων να περπατάει. Κοιτάζοντας
στην "κεφαλή" της πορείας, βλέπει ένα φέρετρο,
από πίσω έναν κύριο με ένα σκυλάκι και ακολουθεί
το πλήθος. Πλησιάζει τον κύριο και τον ρωτάει:
- Τι γίνεται εδώ, ρε φίλε;
- Άσε, του λέει αυτός, πέθανε η πεθερά μου.
- Σώπα ρε κακόμοιρε... Και, αν επιτρέπεται,
πώς;
- Την δάγκωσε το σκυλάκι μου...
- Τι μου λες; Μπορείς να μου το δανείσεις για
απόψε;
- Μπερ στην ουρά!

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ**Θάνατοι**

1) Γεώργιος Δ. Ντίνος. Απεβίωσε στις 10-10-2017 σε ηλικία 84 ετών. Ο Γιώργος ήταν από εκείνους τους χωριανούς που δεν λησμονούνται εύκολα. Καλός μάστορας σε πολλούς τομείς, ήταν γνωστός κυρίως για την πραότητα, την υπομονή και την εντιμότητά του. Κάθε έργο που αναλάμβανε, το έφερνε σε πέρας με υπομονή και συνέπεια. Δικό του έργο είναι και η ανακαίνιση της βρύσης του Τσιόκη στο Παλιοζωγλόπι με δαπάνη του Συλλόγου μας. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του είχε εγκατασταθεί στο κτήμα του, στο συνοικισμό "Ραφαίικα" και, όταν τον παραπήραν τα γεράματα, μετακινήθηκε στην Καρδίτσα, στην οικογένεια του γιου του Λάμπρου, όπου βρήκε στοργή και περιποίηση.

2) Σπύρος Κωνσταντίνου. Απεβίωσε στις 12 /11/2017, σε ηλικία 76 ετών και ύστερα από μακρόχρονη ασθένεια ο Σπύρος Κωνσταντίνου. Ο Σπύρος καταγόταν από τη γειτονική Μούχα και ήλθε γαμπρός στη Ραχούλα, στην οποία ενσωματώθηκε απόλυτα. Επί σειρά ετών διατηρούσε κατάστημα στο κέντρο του χωριού. Διακρινόταν για τη σοβαρότητα, την εργατικότητα και την εντιμότητά του, αρετές που τον έκαναν αγαπητό σε όλους. Δημιούργησε καλή οικογένεια και άφησε μνήμη αγαθή.

3) Βασίλης Ν. Κασαρός. Απεβίωσε στις 8-11-2017 σε ηλικία 86 ετών. Όπως τυχαία πληροφορηθήκαμε με λύπη το θάνατο του αγαπητού μας Βασίλη, ο οποίος από πολλά χρόνια ζούσε στον Πειραιά, όπου παντρεύτηκε και δημιούργησε οικογένεια. Ο Βασίλης γεννήθηκε στη Ραχούλα το έτος 1931 και φοίτησε στο Γυμνάσιο Καρδίτσας τα "πέτρινα" χρόνια της κατοχής και του εμφύλιου. Αποφοίτησε από το Ανώτερο Εκκλησιαστικό Φροντιστήριο Θεσσαλονίκης και διορίστηκε υπάλληλος του ΙΚΑ, απ' όπου και συνταξιοδοτήθηκε. Έκτοτε ζούσε κοντά στην οικογένειά του στον Πειραιά, αλλά βαθιά μέσα στην καρδιά του ήταν φωλιασμένη η νοσταλγία για το χωριό του.

4) Ιφιγένεια σύζ. Γιάννη Κατσιούλα. Περιήλθε σε γνώση μας ότι, προ ημερών, απεβίωσε, πλήρης ημερών, και κηδεύτηκε στην Αθήνα, όπου διέμενε η οικογένειά της, η Ιφιγένεια, σύζυγος του αιμνήστου συγχωριανού μας Γιάννη Α. Κατσιούλα. Η Ιφιγένεια ήταν εξαίρετη σύζυγος και μητέρα, γνωστή για την ευγένεια και την καλοσύνη της και πολλά καλοκαίρια παραθέρισε στο Παλιοζωγλόπι και στου Γιώτη με το σύζυγο και τα παιδιά της Αποστόλη και Σούλα.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΣΤΑ Ζ.Χ. (13/09/2017 - 27/11/2017)

ΜΑΡΙΑ ΤΖΩΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ (269)	20	ΛΑΜΠΡΟΣ ΞΥΔΙΑΣ (281)	20
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΖΑΧΑΡΗΣ (270)	50	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ (282)	15
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Φ. ΡΑΠΤΗΣ (271)	20	ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΚΑΡΑΔΗΜΟΣ (283)	15
ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΗ ΝΑΣΙΑΚΟΥ - ΜΠΑΚΡΑΤΣΑ (272)	20	ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ (284)	10
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ (273)	75	ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΚΟΛΟΒΟΣ (285)	20
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ (274)	75	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΝΤΑΚΤΗΣ (286)	20
ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ ΝΤΙΝΟΥ - ΜΕΛΙΣΣΑ (275)	20	ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ συζ. ΜΙΧΑΛΗ ΜΗΤΡΑ (287)	20
ΕΛΕΝΗ ΚΟΜΠΟΥΡΑ (276)	50	ΚΩΝ/ΝΟΣ Θ. ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΣ (288)	20
ΑΓΛΑΪΑ ΚΟΜΠΟΥΡΑ (277)	50	ΚΩΝ/ΝΟΣ ΖΩΓΛΟΠΙΤΗΣ (289)	20
ΠΑΥΛΟΣ ΤΖΩΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (278)	40	ΦΩΤΙΟΣ ΖΩΓΛΟΠΙΤΗΣ (290)	50
ΝΙΚΗ ΝΑΣΙΑΚΟΥ - ΒΟΛΙΩΤΗ (279)	20	ΚΩΝ/ΝΟΣ ΧΡ. ΒΑΣΙΛΑΚΟΣ (292)	20
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΚΑΛΑΜΑΡΑ (280)	20	ΙΩΑΝΝΗΣ ΦΕΤΣΙΟΣ (294)	20

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΣΤΟΝ Μ. Σ. ΡΑΧΟΥΛΑΣ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΑΓΑΠΗΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

1. Ο **Ευάγγελος Καραγιάννης** πρόσφερε στο Μ.Σ. Ραχούλας το ποσό των 50 ευρώ στη μνήμη της αδελφής του **Αρετής**, (291)
2. Ο **Χρήστος Μητρόπουλος** πρόσφερε στο Μ.Σ. Ραχούλας το ποσό των 50 ευρώ στη μνήμη της συζύγου του **Ραδάνθης**, (293)

ΣΤΟΥΣ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΣΥΓΧΩΡΙΑΝΟΥΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΥΣ ΤΩΝ "ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΩΝ ΧΡΟΝΙΚΩΝ"

Αγαπητοί συγχωριανοί και φίλοι του χωριού μας,
Τα μοναδικά έσοδα του Συλλόγου είναι οι εισφορές των μελών μας και των συνδρομητών της εφημερίδας.
Για την απρόσκοπτη έκδοση της εφημερίδας και τη λειτουργία του Μορφωτικού Συλλόγου παρακαλούμε να μη ξεχνάτε την οικονομική συνδρομή σας ή ενίσχυση.
Χρήματα μπορείτε να δίνετε στα μέλη του Δ.Σ. και της Συντακτικής Επιτροπής της εφημερίδας ή να καταθέτετε στο λογ/σμό **368/558733-64** της **Εθνικής Τράπεζας** αφού δηλώσετε το όνομά σας.

Προβλήματα για τους μικρούς φίλους μας

Υπάρχει μια γέφυρα πάνω από ένα ποτάμι. Τέσσερα άτομα Α,Β,Γ,Δ πρέπει να περάσουν αυτή τη γέφυρα σε χρόνο 17 λεπτών. Ο Α' μπορεί να περάσει τη γέφυρα σε 1 λεπτό, ο Β' σε 2 λεπτά, ο Γ' σε 5 λεπτά και ο Δ' σε 10 λεπτά. Η γέφυρα αντέχει το πολύ 2 άτομα. Είναι νύχτα και κανείς δεν μπορεί να περάσει χωρίς φακό. Όταν περνάνε τη γέφυρα ο χρόνος που κάνουμε είναι ο χρόνος του αργού, π.χ. όταν περνάει ο Α' και ο Γ' θα κάνουν 5 λεπτά. Βρείτε τη διαδικασία που πρέπει αν περάσουν τα τέσσερα άτομα ώστε ο φακός να τους αρκέσει.

ΛΥΣΗ

Περνάει ο Α' και ο Β' μαζί (2 λεπτά)
Επιστρέφει ο Α' μόνος του (1 λεπτό)
Δίνει το φακό και περνάει ο Γ' και Δ' (10 λεπτά)
Παίρνει το φακό ο Β' και επιστρέφει (2 λεπτά)
Ο Β' παίρνει το Α' και περνάει (2 λεπτά)
2+1+10+2+2 = 17 λεπτά

Θωμάς Κίσσας

«ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»**ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ**

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΡΑΧΟΥΛΑΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ

ΕΔΡΑ

ΡΑΧΟΥΛΑ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ: 4171

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Γεώργιος Κατσιούλας τηλ. 697677462
Λάμπρος Α. Γριβέλλης τηλ. 2441020480
Βασίλης Χ. Καραγιάννης τηλ. 2441020592

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ

ΡΑΧΟΥΛΑ 43100 ΚΑΡΔΙΤΣΑ

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ**ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ**

Μ. Αηεζάνδρου 10 - τηλ. 2441020257

**Τα ενυπόγραφα άρθρα δεν εκφράζουν
κατ' ανάγκη τις απόψεις της εφημερίδας**

Οι περιπέτειες των δασών μας

Συνέχεια από τη σελ. 1

τα ποιμνιά τους για σφαγή. Σε αυτούς παραχωρούνταν δασοσκεπείς εκτάσεις έως 15 και 30 στρέμματα, για να τις καλλιεργήσουν γεωργικώς και δενδροκομικώς αντίστοιχα. Βλέπουμε, έτσι, ότι με τη συγκεκριμένη πολιτική, άλλαζε ο χάρτης απασχόλησης των ορεσίβιων πληθυσμών της χώρας, μετατρέποντας τους κτηνοτρόφους σε γεωργούς επ' ωφελεία του δάσους, με την εξής λογική: θυσιάζεται μέρος της δασικής γης για καλλιέργεια (είναι η δασική γη που διατίθεται στους κτηνοτρόφους) προκειμένου να "σωθούν" τα δάση από την υπερβόσκηση.

Ο νομοθέτης όμως δε στάθηκε στην αρμοδιότητα του δασικού αποκλειστικά και μόνο στα δασικά οικοσυστήματα, αλλά του έδωσε αρμοδιότητα και στους αγρούς, κήπους και αυλές, στους οποίους φύονταν δασικά είδη. Η υγεία αυτών ελέγχονταν από τον δασικό υπάλληλο στα πλαίσια εφαρμογής της παραγράφου 1 του άρθρου 11 του νόμου 1460/1938. Ο δασικός υπάλληλος ήλεγχε τα παραπάνω δένδρα και υποδείκνυε την "καταπολέμηση και εξαφάνιση" των βλαπτικών εντόμων και μυκήτων στους ιδιοκτήτες των αγρών, των κήπων και των αυλών, και σε περίπτωση μη συμμόρφωσής τους με τις υποδείξεις τιμωρούνταν αυτοί με πρόστιμο ή με φυλάκιση. Εάν δε ο ιδιοκτήτης επιθυμούσε να υλοτομήσει κάποιο δένδρο που βρισκόταν μέσα στην ιδιοκτησία του, έπρεπε να έχει την άδεια της δασικής υπηρεσίας. Είχε επομένως διευρυμένη εξουσία ελέγχου ο δασικός υπάλληλος και επί μη δασικού χαρακτήρα εκτάσεων, σε βαθμό που είχε καταστεί ο εφιάλτης των κατοίκων των ορεινών και ημιορεινών περιοχών.

Με τον παραπάνω νόμο του Μεταξά καταστράφηκε η μικρή κτηνοτροφία (αιγοτροφία), κυρίως των αγραφιότικων χωριών, στα οποία, άλλωστε, δεν υπήρχαν επαρκείς καλλιεργήσιμες δασικές εκτάσεις για να παραχωρηθούν στους τώως κτηνοτρόφους, ως αντιστάθμισμα (αντίμετρα, τα λέμε σήμερα). Μόνοι ωφελημένοι βγήκαν οι σαρακατσάνοι τσελιγκάδες, οι οποίοι, αφού οδήγησαν τα γίδια στη σφαγή, αγόρασαν πρόβατα και βοσκοτόπια στα χειμαδιά, τα οποία αργότερα μεταβλήθηκαν σε εύφορα βαμβακοχώραφα!

Η αλήθεια για τα δάση

Εκείνο που κίνησε την περιέργεια δημοσιογράφων και άλλων επιστημόνων της εποχής είναι το όψιμο ενδιαφέρον της μεταξικής δικτατορίας για τα δάση, σε μια εποχή μάλιστα που τα σύννεφα του πολέμου κρέμονταν πάνω από την Ευρώπη. Έτσι άρχισε η έρευνα του φαινομένου και -κατ' αυτούς- βρέθηκε ο λόγος της εσπευσμένης "καταδίκης" της γίδας, αλλά κανείς δεν τόλμησε να κοινολογήσει την αλήθεια, διότι τα ξερονήσια караδοκούσαν! Άλλωστε, ήταν γνωστό σε όλους ότι υπεύθυνη για την καταστροφή των δασών δεν ήταν η γίδα, αλλά "η φωτιά και το τσεκούρι", δηλαδή οι παράνομες εκχερσώσεις και η ανεξέλεγκτη υλοτομία.

Οι ελληνικές γίδες έγιναν ...γερμανικές μπότες

Η πυρετώδης προπαρασκευή του στρατού για τον πόλεμο που ετοιμαζόταν να εξαπολύσει ο Χίτλερ, μαζί με το συνοδοιπόρο του Μουσολίνι, συν τοις άλλοις, είχε ανάγκη και από πολλά δέρματα, για τις μπότες και τη δερμάτινη εξάρτηση των γερμανο-ιταλικών στρατευμάτων. Έτσι, οι γερμανοί και ιταλοί έμποροι πλήρωναν πολύ ακριβά, κυρίως για δέρματα αιγών, που τα θεωρούσαν τα πιο κατάλληλα για τον παραπάνω σκοπό. Δεν μπορούμε να ισχυριστούμε ότι σκοπός του δικτάτορα Μεταξά ήταν να "ποδέσει" τα στρατεύματα του Άξονα, αλλά, εκείνη την εποχή, είχε κι εκείνος απόλυτη ανάγκη από χρήματα, για τους δικούς του μυστικούς εξοπλισμούς του ελληνικού στρατού για τον επικείμενο πόλεμο, που διέβλεπε ότι αργά ή γρήγορα θα χτυπούσε και την πόρτα μας, όπως και έγινε. Έτσι, μπορούμε να πούμε, ότι οι ελληνικές γίδες θυσιάστηκαν "υπέρ πατρίδος!".

Οι καρδιές του Παλιοζωγλοπιού

Παρόμοια ήταν η τύχη και των καρδιών του Παλιοζωγλοπιού. Οι παλαιότεροι θυμούνται ότι οι ξυλέμποροι που αγόρασαν τις καρδιές του Παλιοζωγλοπιού, για να μεταφέρουν τους πελώριους κορμούς από το Παλιοζωγλόπι στη Ραχούλα, δαπάνησαν τεράστια ποσά. Έκαμαν διάνοιξη του στενού μονοπατιού, μήκους 8 χιλιομέτρων (Ραχούλα-Παλιοζωγλόπι), το μετέβαλαν σε καρόδρομο και μετέφεραν με κάρο, το οποίο έσερναν δύο τεράστια βόδια, έναν έναν τους κορμούς των καρδιών. Διαδικασία χρονοβόρα και πολύ δαπανηρή. Στην απορία των χωριανών, που ρωτούσαν τι θα τις κάμουν τις καρδιές, εκείνοι απαντούσαν ότι θα τις προωθήσουν στην Ιταλία για έπιπλα! Αναρωτιόνταν όμως οι άνθρωποι, ποιος θα αγόραζε τα πανάκριβα εκείνα έπιπλα στην Ιταλία; Η αλήθεια είναι ότι οι καρδιές του Παλιοζωγλοπιού μεταφέρθηκαν στην Ιταλία και στη Γερμανία και χρησιμοποιήθηκαν για την κατασκευή των κοντακιών και των άλλων ξύλινων μερών των όπλων για τους στρατούς τους, αφού η χρήση του πλαστικού δεν είχε ακόμη διαδοθεί και το ξύλο της καρδιάς ήταν το πιο κατάλληλο γι' αυτόν το σκοπό. "Θύματα πολέμου", λοιπόν, και οι καρδιές του Παλιοζωγλοπιού!

Οι επιπτώσεις στα αγροτικά νοικοκυριά

"Ο πόλεμος κατά της γίδας" που κήρυξε ο Μεταξάς μπορεί να ωφέλησε τα δάση, αλλά κατέστρεψε την οικονομία των ορεινών περιοχών της Ελλάδας και κυρίως των Αγράφων και της Ευρυτανίας. Η ορεινή οικονομία στηριζόταν αποκλειστικά στη μικρή ή μεγάλη αιγοτροφία. Η προβατοτροφία δεν ήταν δυνατό να ευδοκιμήσει, διότι δεν υπήρχαν επαρκή λιβάδια στα ορεινά. Ο χωρικός με το γάλα παρασκεύαζε το τυρί της χρονιάς, τον τραχανά, το βούτυρο, το ξινότυρι, με τα οποία ξεχείμαζε την οικογένεια και πουλούσε το πλεόνασμα. Με τα ζώα που πουλούσε μάλωνε τις οικογενειακές ανάγκες. Με την καταστροφή της αιγοτροφίας όλα τα παραπάνω εξέλιπαν και οι ορεινοί περιήλθαν σε τραγική κατάσταση. Τα λεγόμενα "αντίμετρα" που θέσπιζε ο νόμος για την ανακούφιση των κτηνοτρόφων αποδείχτηκαν φούμαρα. Δασικά τεμάχια που μπορούσαν να υλοτομηθούν και να μεταβληθούν σε καλλιεργήσιμους αγρούς -όπως έλεγε ο νόμος- στην ορεινή ζώνη των Αγράφων και της Ευρυτανίας ήταν ανύπαρκτα. Αλλά, και να υπήρχαν, τώρα που εξέλιπε η κοπριά της γίδας, δεν θα απέδιδαν τίποτε, εκτός του ότι σε λίγα χρόνια, έτσι απογυμνωμένα που ήταν από δένδρα, παρασύρονταν από τα νερά των βροχών και μεταβάλλονταν σε χειμάρρους. Μετά από αυτά, όσοι ορεινοί είχαν τη δυνατότητα, μετακινήθηκαν και άσκησαν άλλα επαγγέλματα και οι υπόλοιποι φυτοζωούσαν

στον τόπο τους.

Μετά το θάνατο του Μεταξά, η κατοχική κυβέρνηση Τσολάκογλου, με υπουργό Γεωργίας τον ήρωα του Καλπακίου, στρατηγό Χαράλαμπο Κατσιμήτρο, καταγόμενο από τον γειτονικό μας Κλεισό Ευρυτανίας, κατάργησε πολλούς από τους δασικούς νόμους του Μεταξά και ανακούφισε -όσο ήταν δυνατό- τους ορεινούς πληθυσμούς. Το μεγάλο κακό όμως είχε ήδη γίνει. Λέγεται μάλιστα -μεταξύ σοβαρού και αστείου- ότι ο Κατσιμήτρος, προερχόμενος από οικογένεια μεγαλοκτηνοτρόφων που υπήρξε θύμα του νόμου "κατά της γίδας", δέχτηκε το υπουργείο Γεωργίας για να καταργήσει τον "γιδοκτόνο" εκείνο νόμο!

Γυμνασιόπαιδο

Συνέχεια από τη σελ. 1

Όταν φοιτούσα στο γυμνάσιο ήμουν κακοντυμένος. Φορούσα τα μάλλινα, τα βλάχικα, τα υφαντά, που ύφαινε η μάνα μου με μαλλί από τα δικά μας ζώα. Όνειρο άπιαστο ήταν και τα αδιάβροχα ή σεβρά παπούτσια. Φορούσα τσαρούχια με πρόκες, κατασκευασμένα με χοντρά αγελαδινά δέρματα και όταν περπατούσα νόμιζες πως παρελαύνει το ιππικό! Ούτε κάλτσες μεταξωτές ή βαμβακερές είχα, αλλά φορούσα μάλλινα τσουράπια, μακριά ως το γόνατο, πλεγμένα στο χέρι από τη μάνα μου. Και τα πουκάμισά μου δεν ήταν ποπλίνες με κολλαριστούς γιακάδες, αλλά ντριλίνα, σκούρα και τσαλακωμένα που έμοιαζαν πολύ με ράσα καλογερικά. Μ' όλη αυτή την εμφάνιση που περιέγραψα, με το δίκιο τους οι συμμαθητές μου, όταν με έβλεπαν, έλεγαν: Έρχεται το βλαχάκι από το Ζωγρί!

Μαζί με τον ξάδερφό μου το Βαγγέλη νοικιάσαμε ένα δωμάτιο στο σπίτι του Ορέστη Μακρή. Τα πρώτα χρόνια ήταν η Κατοχή των Ιταλογερμανών και μετά πείνα τρομερή. Το δωμάτιο εκείνο είχε ένα δάπεδο με πλακάκι ριγωτό, αλλά και ένα γλόμπο πολύ μικρό, με ελάχιστο φωτισμό που μας δυσκόλευε στο διάβασμα. Υπήρχε και ένα τζάκι που γύριζε όλο τον καπνό μέσα στο δωμάτιο. Εκεί μαγειρεύαμε τον τραχανά, που ήταν κακός μεπλάς γιατί κολλούσε στο πήλινο κατσαρόλι και υποφέραμε πολύ να το πλύνουμε. Το μεσημέρι κάναμε τηγανιτά λουκάνικα με αυγά, και τα βράδια στου Θύμιου την ταβέρνα τρώγαμε μισό πιάτο σούπα ή πατσά.

Τα χειμωνιάτικα βράδια δεν είχαμε φωτιά ούτε άλλη ζεστασιά και ξαπλώναμε στα κρεβάτια μας με τη φλοκάτη από την έξω μεριά, από το φλόκο, για να ζεστανόμαστε. Όταν χιονίζε ή έβρεχε πολύ, για να πάμε στο Γυμνάσιο γινόμασταν μούσκεμα σαν το παπί! Το Σάββατο το βράδυ, το βάζαμε στα πόδια και πηγαίναμε στο χωριό, στο πατρικό μας σπίτι και μέναμε ως τη Δευτέρα το πρωί. Μετά άρχιζε πάλι το ίδιο το βιολί. Μαζί μας κουβαλούσαμε ψωμί, τυρί και αυγά, λουκάνικα και τραχανά. Το χωριό μας ήταν τρεις ώρες με τα πόδια μακριά από την Καρδίτσα, αυτό όμως δεν μας εμπόδιζε να ανεβοκατεβαίνουμε κάθε βδομάδα ταχτικά.

Έτσι τελειώσαμε το Γυμνάσιο που ήταν οχτατάξιο και εκεί χωρίσαμε με τον ξάδερφό μου και από τότε δεν ξανασμίξαμε. Εγώ πήγα στη χωροφυλακή και εκείνος παντρεύτηκε στο χωριό και καλλιεργούσε την πατρική του γη. Ο αγαπημένος μου ξάδερφος έφυγε την 1η Ιουνίου 2016 για το μεγάλο ταξίδι, αλλά το μεγάλο παράπονό μου είναι ότι πληροφορήθηκα το θάνατό του, ύστερα από 40 μέρες!

**Τις σωστές αποφάσεις
τις παίρνεις από εμπειρία.
Την εμπειρία την παίρνεις
από τις λάθος αποφάσεις..**

Της "Σ'κίας το ρέμα"

Συνέχεια από τη σελ. 1

χρόνια ήμουν τακτικός επισκέπτης δεδομένου ότι πολλά από τα κτήματά μας βρίσκονταν δεξιά ή αριστερά στις όχθες αυτού του ποταμού, όπως τα Βαρκά, τα δυο αμπέλια που βρίσκονταν σε διαφορετικά σημεία της ανατολικής πλευράς της Καρούτας και κυρίως το μεγάλο κτήμα της Λογγιάς, κοντά στο εξοχικό σπίτι του Κονταξή, το οποίο το διαπερνά, και που άλλοτε ήταν ενιαίο χωράφι και κάποτε μια μεγάλη κατεβασιά το τριχοτόμησε.

Το θυμάμαι με όλες τις ομορφίες και χάρες που είχε τότε και έδινε ζωή στους δυο οικισμούς, που απλώνονταν στις παράχθεις περιοχές, του Αμάραντου και της Ραχούλας, στο Κούτσουρο και το Ζωγρί. Μια περιοχή με δεκάδες αγροικίες και πολλά κοπάδια αιγοπροβάτων που άνθρωποι και ζώα ζωντάνευαν τον τόπο μέρα και νύχτα. Το μεσημέρι οι τσοπάνηδες οδηγούσαν τα κοπάδια τους στο ρέμα για να ξεδιψάσουν και να σταλίσουν κάτω από τους ίσκιους των βαθύσκιατων πλατάνων, το δε βράδυ αχολογούσαν τα κουδούνια των αιγοπροβάτων που βοσκούνταν κάτω από το φως του φεγγαριού, ενώ τα σαλαγίσματα των κτηνοτρόφων και τα γαυγίσματα των σκύλων ακούγονταν συχνά. Την ημέρα από το πρωί ως αργά το βράδυ η αγροτιά του μόχθου δούλευε ακατάπαυστα για να κάνει τη γη ζωοδότρα.

Το ποταμάκι αυτό με τραβούσε κοντά του σαν μαγνήτης και δεν μπορούσα να αντισταθώ και ήθελα πάντοτε να είμαι κοντά στις όχθες του και να παρακολουθώ τα καθαρά και ήσυχα νερά που κυλούσαν στην κοίτη του. Αυτό το πετύχαινα όσες φορές διέφευγα της προσοχής των γονιών μου που δούλευαν κυρίως στα Βαρκά ή στη Λογγιά ή οι ίδιοι με έστελναν στους κοντινούς άμπλες να φέρω νερό με τη βπισέλα.

Την Άνοιξη και για ένα μικρό χρονικό διάστημα το ποτάμι ήταν ασφυκτικά γεμάτο από ψάρια. Ήταν η εποχή που τα ψάρια άφηναν τα βαθιά νερά και έτρεχαν στα ρηχά ποτάμια να γεννήσουν τα αυγά τους και να πολλαπλασιασθούν και μετά γύριζαν πάλι στις θάλασσες. Μερικοί που έμειναν στην εξοχή και κοντά στο ποτάμι έβαζαν καλαμιτσές και ανάγκαζαν τα ψάρια να περνούν στο μέρος που ήταν αυτές και παγιδεύονταν. Πρωί πρωί πήγαιναν στο ποτάμι και έπαιρναν την ψαριά, μεγάλη ή μικρή. Ατέλειωτο γούστο, χάζι και κέφι είχαν τα βατράχια που μέρα και νύχτα μπλατσάνιζαν στα νερά και που σε κάθε γούρνα είχαν στήσει τη μουσική τους μπάντα και συνέχεια παιάνιζαν ή μάλλον κοάκιζαν το γνωστό κουάκ - κουάκ - βρε κι κέξ προς τέρψη και ευχαρίστηση όλων. Παρακολουθούσα τις νεροχελώνες που κολυμπούσαν στις γούρνες ή έβγαζαν στη στεριά και με τραβούσε πολύ το χαρακτηριστικό τους λάλημα. Μέσα στην απόλυτη ησυχία ακούγονταν το περπάτημα της χελώνας που πήγαινε να σβήσει τη δίψα της στα γάργαρα και δροσερά νερά του ποταμού. Σε ορισμένα σημεία στις όχθες υπήρχαν φιδότοποι, κυρίως στη πλευρά της Καρούτας που κοιτάζει προς το Πετροβούνι με αμέτρητα μεγάλα πράσινα φίδια που όλη την ημέρα κινούνταν στο χώρο αυτό. Στις όχθες του ποταμού ήταν πολλές τρύπες που φώλιαζαν τα γκαρβέλια που τα κοπάδια τους επιστρέφοντας από τη βοσκή σκοτεινίαζαν τον ουρανό. Παλιές αναμνήσεις και αξεθώριαστες εικόνες που οι δεκαετίες αδυνατούν να τις σβήσουν.

Εκείνο που μου έκανε μεγάλη εντύπωση ήταν ότι το ποτάμι κατακλύζονταν από πυκνούς και αδιαπέραστους θάμνους, λυγαριάς που στο άγγιγμά τους σκορούσαν ένα διαπεραστικό και ευχάριστο άρωμα. Το μεγαλύτερο μέρος του ποταμού από την Ξηροκάμαρα μέχρι της Σ'κίας το ρέμα, που το περπάτησα τμηματικά με εντυπωσίασε η πυκνότητα και η απεραντοσύνη της λυγαριάς που καλύπτει όχι μόνο τις όχθες αλλά και το εύρος του ποταμού στα σημεία που το φυτό δεν εμποδίζει τη ροή του νερού. Συκιά δεν συνάντησα στις όχθες αυτού του ποταμού παρά αραιές συστάδες μεγαλοπρεπών πλατάνων και άφθονες λυγαριές. Θα ταίριαζε καλύτερο το όνομα

λυγαρόρεμα παρά αυτό που έχει.

Θυμάμαι, πριν τον τρύγο, πολλοί κάτοικοι της Σέκλιζας πήγαιναν ομαδικά στο λυγαρόρεμα και έκοβαν τις βέργες της λυγαριάς. Με αυτές

έπλεκαν καλάθια, γαλίκια και κοφίνες με δύο διαμερίσματα για καλαμπόκι και σιτάρι. Στη Σέκλιζα, στα παιδικά μου χρόνια ήταν αναπτυγμένη η καλαθοπλεκτική, η οποία απέδιδε στους κατόχους ένα εισόδημα.

Το Φθινόπωρο και κάθε Τετάρτη ξεκινούσαν από το παραπάνω χωριό δεκάδες αραμπάδες και κάρρα φορτωμένα με προϊόντα καλαθοπλεκτικής για τη λαϊκή αγορά της Καρδίτσας και τα εξέθεταν σε πώληση. Σήμερα όλα αυτά τα αντικατέστησε το πλαστικό. Η επί αιώνων καλαθοπλεκτική χάθηκε, οι δε λυγαριές απαλλάχτηκαν από το ετήσιο κούρεμα των λεπτών βεργών και αμέριμνες μεγαλώνουν, θεριεύουν και κατακτούν τα ποτάμια στα οποία ευδοκούν.

Η λυγαριά, ο αρωματικός αυτός θάμνος με τις λεπτές ευλύγιστες βέργες της που λυγίζουν χωρίς να σπάζουν εξού και το όνομα αυτής μπήκε στην παράδοση και τη λαϊκή κουλτούρα. Πολλά τραγούδια αναφέρονταν στη λυγαριά και πολλές παραδόσεις έχουν πλεχθεί γύρω απ' αυτή.

Στην αρχαιότητα λάτρευαν τη λυγαριά σαν προστάτιδα της αγνότητας των γυναικών. Την λυγαριά την θεωρούσαν ιερό φυτό του Ασκληπιού γι' αυτό τον αποκαλούσαν Αγνήτη, προστάτη δηλαδή της Αγνού, της λυγαριάς. Η παράδοση λέει όποιος περάσει από κοντά της πρέπει να κόψει απαραίτητα, ένα κλαδί, όπως προτρέπει η δημοτική μας μούσα:

Όποιος περάσει από λυγιά και δεν πάρει κλωνάρι,
να μαραθεί, να ξεραθεί, να πέσει στο κλωνάρι..."

Κι αν δεν κόψει κλαδί, πρέπει τουλάχιστον να τη θωπεύσει, σύμφωνα με την έμμετρη παραίτηση του ποιητή Γ. Δροσίνη:

Αν περνάς και δεν με πιάσεις,
την αγάπη σου να χάσεις
τραγουδά δροσιά γεμάτη
την αυγή η λυγαριά
και απλώνει στο διαβάτη
τ' ανθισμένα της κλαδιά...

Αν η λυγαριά βρεθεί σε συνθήκες προστασίας και δεν την αγγίζει το κλαδευτήρι τότε παίρνει την ανάπτυξη μικρού δένδρου. Σε κάποιο τέτοιο θάμνο φαίνεται κρέμασε ο μερακλής το εγχώριο, άλλοτε, αδιάβροχο, την κάπα του:

Κρέμετ' η καπότη στην αλυγαριά
ντέρτι και μαράζι δεν βάζω στην καρδιά.

Το Φθινόπωρο η λυγαριά ρίχνει τα φύλλα της όπως όλα τα φυλλοβόλα δένδρα, απογυμνώνεται από την όμορφη φορεσιά της και στα γυμνά κλαδιά της πετά τότε χαρούμενο το φθινοπωρινό χελιδόνι, ο καλογιάννος, κι ευαγγελίζεται με το πρόσχαρο κελάδημά του στους ξωμάχους μας τη μελλούμενη άνοιξη όπως μας λέει ο ποιητής σ' ένα έξοχο λυρικό ποίημα με τίτλο ο Χειμώνας και φιλοεξηγήθηκε κατά καιρούς στα αναγνωστικά βιβλία της εποχής μας. Ας το ανασύρουμε από τη παιδική μας μνήμη μια που είναι επίκαιρο και που ο χειμώνας βρίσκεται προ των πυλών.

Χειμώναςε και φεύγουν τα πουλιά
γοργά ο πελαργός τα πελαγώνει
κι η φλύαρη χελιδονοφωλιά
χορτάρσα παντέρημη και μόνη.
Του σπίνου χάθηκ' η γλυκιά λαλιά
φοβήθηκε ο μελισσοουργός το χιόνι
κι η σουσουράδα στην ακρογιαλιά
δεν τρέχει, δεν πηδά, δεν καμαρώνει.
Στης λυγαριάς τ' ολόξερο κλαδί
του φθινοπώρου φτωχικό παιδί
ο καλογιάννος πρόσχαρος προβάλλει,
με λόγια ταπεινά και σιγανά,
μικρός προφήτης φτερωτός μηνά
την άνοιξη που θα γυρίσει πάλι.

Κι αλήθεια ποιος δεν περιμένει, δεν προσδοκά την επιστροφή της ωραίας αυτής εποχής των ανθέων, της φυσικής ομορφιάς και της επιστροφής των ταξιδιάρικων πουλιών;

Ο προμαχώνας του μικρού παιδιού

Αναφορά στο Καταφύγι
(Από το βιβλίο του "Εθιμο-Κοινωνικο-
Θρησκευτικές αναφορές)

του Πέτρου Σερ.Παπαζαρκάδα

Στρατηγού ε.α. - συγγραφέα - ποιητή
μέλους της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών

Ο προμαχώνας μου ήταν το δίπατο σπίτι μου στην άκρη του επάνω μαχαλά, με αυλόγυρο ζωσμένο, κατά το πλείστον, από μπλάνες και έναν χαλιά από πέτρες στο πίσω μέρος. Στο επάνω μέρος είχε τον οντά με το μπουχαρί του, τον υπόλοιπο ελεύθερο και ακατασκευάστο χώρο και το ξύλινο μπαλκόνι. Στο ισόγειο ήταν το κατώ για τις γίδες και τις κότες, ενώ ο υπόλοιπος λασποαλειμμένος χώρος αποτελούσε την κουζίνα και την τάβλα με τα σκαμνιά.

Μαζί με τρία ακόμη σπίτια οριοθετούσε το χωριό από τη ΝΔ του πλευρά, προς τα βουνά, έχοντας προχωρημένο φυλάκιο και προστάτη το εκκλησάκι της Παναγίας, με τις πελώριες κουτσουπιές ολόγυρα. Με προσανατολισμό βορειοανατολικό, έβλεπε λοξά αριστερά τα προαναφερόμενα σπίτια και από δεξιά άλλα τρία πιο απομακρυσμένα σπίτια. Όλα μαζί αποτελούσαν μια όμορφη, φιλόξενη και αλληλέγγυα μικρογειτονιά. Στο πίσω μέρος ένας γαϊδουρόδρομος, και καμιά δεκαπενταριά μέτρα πιο πίσω, υψωνόταν απότομος ο επιβλητικός Κουκορεύτος!

Μπροστά από τη ρούγα του σπιτιού περνούσε ο κύριος δρόμος-επίπεδος, χωμάτινος και με αρκετές πέτρες, που αποτελούσε τη φυσική είσοδο-έξοδο του επάνω κυρίως μαχαλά προς ένα μέρος μιας ντάμκας (έκτασης), ένα σημαντικό μέρος τοποθεσιών, συνδεδεμένων άμεσα με τη καθημερινή απασχόληση των κατοίκων, και η οποία διακρινόταν για τα ιστορικά και θρησκευτικά μνημεία καθώς και τις πλούσιες πηγές, τα κήπια και τις γαλατερές στρούγκες. Το μπροστινό μπαλκόνι του σπιτιού έβλεπε προς το χωριό Τίται (Λαμπερό) και το Παλιόκαστρο, αν άφηναν οι θεόρατες κουτσουπιές της Παναγίας, και ακριβώς μπροστά του τον Παλιαηλιά.

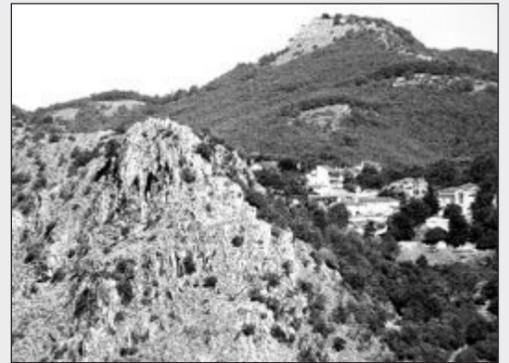
Οι δρόμοι γύρω από το σπίτι, αλλά και η μικρογειτονιά, συγκέντρωναν πρωί-βράδυ την ιδιαίτερη προσοχή των χωριανών, καθώς, πέρα απ' τις άλλες δουλειές, το πρωί ξεπροβόδιζαν τα ζωντανά τους για τη γιδοβίτσα και τη γελαδαριά και το απόγευμα τα υποδέχονταν και πάλι. Αποτελούσε ακόμη το χώρο του απογευματινού περίπατου των νέων αλλά και των μεγαλύτερων-κυρίως ανδρών- το δρόμο των μικροκοινωνικών επαφών. Μαζί με τη συνεχόμενη βραχυδμή έκταση της Παναγίας αποτελούσε και τον παράδεισο των μικρών παιδιών, όπου ξεδιπλώναν τα τόσα παιγνίδια τους: κρυφτό, τσιλίκια, στεφάνι, κουτσό, σβούρα, τριώτα και εννιάρα, αναζήτηση φωλιών κ. ά..

Στη μικρογειτονιά κυριαρχούσαν, κατά τη διάρκεια της ημέρας οι κότες, τα γουρούνια, οι γάτες και κάποιοι σκύλοι. Πού και πού έβλεπες κανέναν ηλικιωμένο και μικρά παιδιά. Γιατί οι μεγαλύτεροι ήταν στις δουλειές, έξω από το χωριό και τα περισσότερα παιδιά στο σχολείο. Η επιστροφή της γιδοβίτσας και της γελαδαριάς σημάδευαν καθημερινά τη βραδινή φουσκοθαλασσιά, όπου άνθρωποι και ζώα αντάμωναν για την αμοιβαία περιποίηση, πριν τον ύπνο. Λογής λογής ήχοι πρόσδιδαν μια ιδιαίτερη αίσθηση. Γαβγίσματα, βελάσματα, σκουξιματα γουρουνιών, κακαρίσματα πριν κλείσουν τα κοτέτσια, κάποια γκαρίσματα, που διανθίζονταν απ' τις φωνές των κουρασμένων από την ολόημερη προσπάθεια χωριανών, που προσπαθούσαν, ανεμίζοντας τη γκλίτσα, να ξεκόψουν τα ζωντανά τους από το κοπάδι. Συγχροδία ήχων που ο τόνος τους κρατιόταν παράλληλα από μια ολόκληρη ορχήστρα από κουδούνια, κυπριά και τσοκάνια. Οι οδοιπορούντες παραμέριζαν, σταματούσαν το κουβεντολόι και εκστασιάζονταν μπροστά στο θέαμα που πρόσφερε η πρόσκαιρη συνάντησή τους.

Σαν έγερνε ο ήλιος κι η νύχτα άπλωνε τους πρώτους της ίσκιους, αναζητώντας το δικό της μερίδιο, οι χωριανοί και τα ζωντανά τους συμμαζεύονταν στα σπίτια, στις καλύβες και τους αυλόγυρους. Άναβαν σιγά σιγά οι λάμπες και τα καντήλια που οι φλόγες τους τρεμόπαιζαν μες στο σκοτάδι. Το μάζεμα και η περιποίηση των ζώων, το άρμεγμα, η προσωπική καθαριότητα, η αγωνιώδης προσπάθεια για λίγο νερό με τη βαρέλα ή τα λαγύρια και τις στάμνες στον ώμο από τη βρύση του Σιάμ, και η προετοιμασία του βραδινού φαγητού κρατούσαν σε κίνηση όλα τα μέλη της οικογένειας, απ' τον παππού και τη μαμιά ως τα εγγόνια.

Τα χελιδόνια απ' τις φωλιές τους γίνονταν μάρτυρες όλων των τελευταίων κινήσεων των σπιτονοικοκυραίων, ενώ τα αχόρταγα σπουργίτια κούρνιαζαν στα κεραμίδια, συμπληρώνοντας με μικροτσακωμούς και τιτίβισματα την ολόημερη πρωτότυπη συναυλία. Αρκετά νωρίς έσβηναν τα καντήλια στα σπίτια μιας κι έπρεπε να ξανανάψουν στις τρεις το πρωί για τον τραχανά και το κυνήγι της επόμενης μέρας. Καθώς όλα ησύχαζαν, την ηρεμία της νύχτας τάραζαν κάποιοι σκύλου γάβγισμα, κάποιας γάτας το σκούξιμο, το κράξιμο του νυχτοπουλιού και ίσως η φασαρία στο κοτέτσι, απ' το ζύγωμα της αλεπούς...

(συνεχίζεται)

ΠΩΣ Η ΠΑΝΙΣΧΥΡΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΤΕΚΤΗΣΕ ΜΙΑ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

Γράφει ο
Αγγελος Ζαχαρόπουλος,
Επίτιμος Διευθυντής της
Ευρωπαϊκής Επιτροπής
τ. Γενικός Διευθυντής
Υπουργείου Γεωργίας

"Τη γλώσσα μου έδωσαν Ελληνική"
Οδυσσέας Ελύτης "Άξιον εστί"

Όλα ξεκίνησαν το 330 μ.χ. όταν ο Μέγας Κωνσταντίνος μετέφερε την έδρα της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας από τη Ρώμη στην Κωνσταντινούπολη την οποία ο ίδιος είχε ιδρύσει στη θέση της παλαιάς πόλης του Βύζαντος, αποικίας των Μεγαρέων. Εξήντα πέντε χρόνια αργότερα (395 μ.χ.), η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία διασπάστηκε στη Δυτική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία (ΔΡΑ) με έδρα τη Ρώμη και στην Ανατολική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία (ΑΡΑ) με έδρα την Κωνσταντινούπολη. Συνέβη όμως η Πολυεθνική ΑΡΑ να περιλαμβάνει λαούς που μιλούσαν κατά βάση την Κοινή Ελληνιστική γλώσσα. Είχε φροντίσει γι' αυτό ο ίδιος ο Μεγαλέξανδρος κατά τη σύντομη βασιλεία του. Όπως αναφέρει ο Πλούταρχος: "Αλέξανδρος, τριςμυρίους παίδας Περσών επιλεξάμενος, εκέλευσε γράμματα μανθάνειν ελληνικά". Ήταν μια αρχή. Την προσπάθεια συνέχισαν αποτελεσματικά οι διάδοχοί του. Την συνοψίζει ο Καβάφης στο ποίημα με τον τίτλο: 200 π.χ.:

"Εμείς οι Αλεξανδρείς, οι Αντιοχείς, οι Σελευκείς
και οι πολυάριθμοι επίλοιποι Έλληνες Συρίας και
Αιγύπτου,

και οι εν Μηδία, και οι εν Περσίδι, και όσοι άλλοι,
με τις εκτεταμένες επικράτειες, με την ποικίλη δράση
των στοχαστικών προσαρμογών,
και την Κοινήν Ελληνικήν Λαλιά

ως μέσα στη Βακτηριανή την πήγαμε ως τους Ινδούς."

Έξαλλου, ο Κικέρων (1ος αιώνας π.χ.), μέγιστος των Ρωμαίων ρητόρων, συγγραφέας και πολιτικός, απευθυνόμενος σε φίλο του, έγραψε: "Αν νομίζουν μερικοί ότι, γράφοντας στίχους στα λατινικά και όχι στα ελληνικά, θα αποκτήσουν μεγαλύτερη δόξα, πλανώνται πλάνην οικτράν. Η ελληνική γλώσσα ομιλείται από όλα σχεδόν τα έθνη." Ο ίδιος είπε: "ει οι θεοί διαλέγονται, την των ελλήνων γλώτταν χρώνται." Ήταν λάτρης του πολιτισμού και της γλώσσας των Ελλήνων, όπως και οι περισσότερες μεγάλες ρωμαϊκές προσωπικότητες. Είχαν λάβει ελληνική μόρφωση και μιλούσαν ελληνικά. Ο Οράτιος έγραψε: "Η υποδουλωμένη Ελλάδα κατέκτησε τον τραχύ κατακτητή της." Ο νικητής του Αντωνίου και της Κλεοπάτρας στο Άκτιο (331 π.χ.) Οκτάβιος, ο οποίος έγινε αυτοκράτορας με το όνομα Αύγουστος, ήθελε να πιστεύει, καθώς και άλλοι Ρωμαίοι, ότι ήταν απόγονοι ελλήνων αποίκων. Την άποψη αυτή υποστήριξε στο έργο του "Ρωμαϊκή Αρχαιολογία" ένας σημαντικός παράγων του ελληνισμού της Ρώμης, ο Διονύσιος ο Αλικαρνασέυς. Ο Αύγουστος πέθανε με ένα στίχο του Μενάνδρου στα χείλη. Ο Ιούλιος Καίσαρ ξεψύχησε με το ελληνικό: "Και συ τέκνον Βρούτε"; Ο Νέρων έλεγε ότι γι' αυτόν μία γλώσσα υπήρχε, η ελληνική. Μετέφραζε Αισχύλο και διέπρεψε ως ερμηνευτής τραγωδιών. Ο Κλαύδιος, ακόμα και στις παρεμβάσεις του στη Σύγκλητο χρησιμοποιούσε την ελληνική γλώσσα.

Όλα αυτά και κυρίως οι μαρτυρίες του Κικέρωνα, αλλά και του Καβάφη, όπως την εκφράζει στο προαναφερθέν ποίημά του, δείχνουν πόσο είχε ριζώσει στον τότε γνωστό κόσμο η ελληνική γλώσσα. Ήταν, κατά συνέπεια, αναπόφευκτο να έχουμε διγλωσσία στην Ανατολική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία: Επίσημη γλώσσα του κράτους, η λατινική, καθομιλουμένη η κοινή ελληνιστική. Αυτό κράτησε μέχρι τον 7ον αιώνα μ.χ. Τότε, ο Αυτοκράτωρ Ηράκλειος καθιέρωσε ως επίσημη γλώσσα της αυτοκρατορίας την ελληνική.

Η ελληνική γλώσσα βγήκε λοιπόν νικήτρια στη διαμάχη με τη λατινική. Έτσι, η πολυεθνική Ανατολική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, βυζαντινή, όπως συνηθίζουμε να την ονομάζουμε, από διγλωσση έγινε μονόγλωσση με μοναδική γλώσσα την ελληνική. Η πασίγνωστη βυζαντινολόγος, κυρία Αρβελέρ θεωρεί ότι άκριτα την ονομάζουμε "βυζαντινή". "Ρωμανία" ήταν το όνομά της. Την άποψη αυτή υποστηρίζει

και ένας άλλος βυζαντινολόγος, του Kings' College του Λονδίνου, ο κ. Διονύσης Σταθακόπουλος στο πρόσφατως κυκλοφορήσαν βιβλίο του "Μικρή Ιστορία της

Βυζαντινής Αυτοκρατορίας". Κι' αυτό μέχρι το 800 μ.χ., οπότε, όπως αναφέρει ο κ. Σταθακόπουλος, πολλοί άρχισαν να αποκαλούν ελληνική την αυτοκρατορία. Η κυρία Αρβελέρ επαναλαμβάνει στο πρόσφατο βιβλίο της "πόσο ελληνικό είναι το Βυζάντιο," αυτό που έγραψε και αλλού: "Αδιόρθωτοι εμείς (οι Νεοέλληνες) ονειροπόλοι, μιλάμε για Αγία-Σοφία και κλαίμε για την Πόλη." Ανεξάρτητα από το πού βρίσκεται η ιστορική αλήθεια, ως ελληνική έχει εγγραφεί στο ελληνικό συλλογικό υποσυνείδητο η βυζαντινή ή, όπως αλλιώς έχει ονομασθεί, η Ανατολική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία. Εδώ έχει θέση αυτό που έγραψε ο Βολταίρος: "Στην ζωή είναι αδιάφορο αν κάτι είναι πέρα για πέρα αληθινό ή αν έχει περάσει για αληθινό". Ούτως ή άλλως, ήταν μία λαμπρή νίκη της πανίσχυρης, της υπέροχης ελληνικής γλώσσας. Μία κατάκτηση χωρίς πολέμους, αιματοχυσίες και βαρβαρότητες.

Εν κατακλείδι, έχουμε μεν ένα πολυεθνικό κράτος, αλλά ελληνόφωνο και με ελληνική παιδεία. Κράτος ελληνικό, σύμφωνα με τη ρήση του Ισοκράτη: "Ελληνες εἰσιν οἱ τῆς ἡμετέρας παιδείας μετέχοντες." Την ίδια ιδέα εξέφρασε, 18 αιώνας αργότερα και ο βυζαντινός φιλόσοφος Πλήθων ο Γεμιστός: "Ελληνες εσμέν ως ἡ τε ἡ φωνή και ἡ πάτριος παιδεία μαρτυροῦσιν." Αυτό το ελληνόφωνο κράτος έσωσε δύο φορές την Ευρώπη από την ισλαμική αραβική πλημμυρίδα τον 7ο και 8ο αιώνα. Το υποστήριξε ο διάσημος ιστορικός Rene Gousset της Γαλλικής Ακαδημίας, υπενθυμίζοντας ότι: Οι Άραβες είχαν πολιορκήσει την Κωνσταντινούπολη το 673 και αποκρούστηκαν από τον Κωνσταντίνου Πωγωνάτο, καθώς και το 717 και αποκρούστηκαν από τον Λέοντα Ίσαυρο. Τι θα γινόταν αν ο βυζαντινός φράχτης είχε υποχωρήσει; Απλούστατα, η αδύνατη τότε Ευρώπη θα είχε κατακλυσθεί από τη μουσουλμανική πλημμυρίδα με αποτέλεσμα: Καμία Αναγέννηση δεν θα ήταν δυνατή αφού το ευρωπαϊκό ποτάμι θα είχε αποκοπεί από την ελληνική πηγή του. Όταν το 1453 πραγματοποιήθηκε η μουσουλμανική κατάκτηση από τους Τούρκους, η Δύση είχε φθάσει στην ακμή της και μπορούσε να αντισταθεί και να πραγματοποιήσει την αναγέννηση, με τη βοήθεια και των Ελλήνων που είχαν έρθει από το Βυζάντιο. Όπως και έγινε με τις δύο αποτυχημένες οθωμανικές πολιορκίες της Βιέννης, τον 16ο και τον 17ο αιώνα. Το ίδιο είχε συμβεί 12 αιώνας πρωύτερα όταν η Ελλάδα αντιστάθηκε επιτυχώς στον Δαρείο και στον Ξέρξη. Αν αυτό δεν είχε συμβεί και η Αθήνα, μαζί με ολόκληρη την Ελλάδα είχε απορροφηθεί από την περσική αυτοκρατορία, ο δυτικός πολιτισμός θα είχε στραγγαλιστεί στο λίκνο του.

Επανερχόμενοι στο θέμα της ελληνικής γλώσσας, σημειώνουμε ότι, καθόλη την χιλιόχρονη βυζαντινή περίοδο, αλλά και αργότερα, η γλώσσα μας εμφανίζεται με δύο μορφές:

-Την Κοινή Ελληνιστική η οποία εξελίσσεται μακριά από κάθε σχολική επιρροή. Μέσω αυτής εκφράζεται ο απλός λαός.

-Την Αττικίζουσα λόγια, αριστοκρατική. Μέσω αυτής εκφράζεται η κρατική εξουσία και βασικά, η εκκλησία.

Ας δούμε τώρα, πολύ συνοπτικά, πώς δημιουργήθηκε και πώς εξελίχθηκε αυτή η διμορφία της ελληνικής γλώσσας. Αναφέρεται και ως διγλωσσία, αδόκιμα, εφόσον πρόκειται για δύο μορφές της ίδιας γλώσσας. Στην κλασική περίοδο του ελληνισμού υπήρχαν διάφορες διάλεκτοι (Αττική, Ιονική, Δωρική, Αιολική, Μακεδονική κ.α.). Τη γλωσσική ενότητα του ελληνισμού προετοίμασαν οι εμπορικές συναλλαγές, οι πανελλήνιοι αγώνες, τα κοινά Ιερά (Δελφοί, Ολυμπία, Ελευσίνα), η λογοτεχνία και οι διάφορες συμμαχίες μεταξύ των πόλεων - κρατών. Αποφασιστική ώθηση για την ομογενοποίηση, απλούστευση και σταθερότητα της γλώσσας έδωσε η μακεδονική ηγεμονία. Ωστόσο, η διάλεκτος που χρησίμευε ως οδηγός για την ομογενοποίηση ήταν η Αττική, την οποία, άλλωστε, είχε υιοθετήσει η μακεδονική δυναστεία ως επίσημη γλώσσα του Βασιλείου.

Έτσι προέκυψε η Κοινή Ελληνιστική, η οποία διαδόθηκε στα πέρατα των κατακτήσεων του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Όπως ήταν φυσικό, στην ομιλούμενη από διάφορα έθνη Κοινή Ελληνιστική, παρεισέφεραν ξένες λέξεις και οι άνθρωποι συχνά εκφραζόντουσαν με "βαρβαρισμούς", και "σολοικισμούς". Την τάση αυτή αναφέρει πολύ εκφραστικά ο Καβάφης στο ποίημα "Ηγεμών εκ Δυτικής Λιβύης". Ήταν μια εξέλιξη που δεν άρεσε στην πνευματική ελίτ της Αθήνας, αλλά και της ελληνόφωνης Ρώμης. Αντέδρασε λοιπόν με το σύνθημα: "πίσω ολοταχώς στον δόκιμο αττικό λόγο του Λυσία και του Πλάτωνα." Έτσι δημιουργήθηκε το αττικιστικό κίνημα που αποτέλεσε, από τον 1ο αιώνα, την απαρχή της διμορφίας της ελληνικής γλώσσας. Οι υπέρμαχοι της γλωσσικής καθαρότητας και ανεπιμεξίας δεν ήθελαν να αποδεχτούν την αυταπόδεικτη αλήθεια ότι η γλώσσα εξελίσσεται. Το ποτάμι της Κοινής Ελληνιστικής είχε ωστόσο προχωρήσει και ήταν αδύνατον να γυρίσει πίσω.

Στις τάξεις των Αττικιστών είχαν προσχωρήσει και οι πολέμιοι του Χριστιανισμού. Αυτοί, ως εκπρόσωποι της υψηλής διάνοησης, καταφρονούσαν, τόσο την απλοϊκή διδασκαλία, όσο και την ανεπιτήδευτη γλώσσα των Ευαγγελίων. Παρά ταύτα, η επίσημη Χριστιανική Εκκλησία αποδέχτηκε ουσιαστικά τον αττικισμό. Στην Αττικίζουσα λόγια εκφράστηκαν οι Μεγάλοι Πατέρες της Εκκλησίας, με τους "μελιρρύτους ποταμούς της σοφίας" τους. Σ' αυτήν γράφτηκαν τα πρακτικά των 6 Οικουμενικών Συνόδων που διαμόρφωσαν την ορθοδοξία. Στον αττικισμό καταλογίζεται ο διχασμός, η διμορφία της ελληνικής γλώσσας η οποία τλαιπώρησε το έθνος επί δύο χιλιάδες χρόνια και βάθυνε το χάσμα μεταξύ πεπαιδευμένων και απλού λαού. Θετική θεωρείται η συμβολή του αττικισμού στην προστασία της γραπτής κυρίως γλώσσας από την αθρόα εισροή λατινικών λέξεων, καθώς και στην υπεράσπιση της πολιτιστικής κληρονομιάς του κλασικού κόσμου από την μισαλλοδοξία των φανατικών πρώτων χριστιανών.

Η εξέλιξη της ελληνικής γλώσσας πέρασε από διάφορα στάδια. Προς το τέλος του "ελληνικού Μεσαίωνα", όπως έχει ονομασθεί η περίοδος της οθωμανικής κυριαρχίας, διάφοροι έλληνες λόγιοι της διασποράς, ασχολήθηκαν σοβαρά με τη γλώσσα. Προσπάθησαν να διαμορφώσουν ένα γλωσσικό όργανο που θα επέτρεπε στο έθνος να πλησιάσει τα πολιτιστικά επιτεύγματα της Δύσης (διαφωτισμός) και να προετοιμαστεί για την επανάσταση. Εμφανίζονται δύο ακραίες απόψεις: Ο Ευγένιος Βούλγαρης και μερικοί άλλοι πίστευαν ότι μόνο η αρχαία γλώσσα μπορούσε να αποδώσει με ακρίβεια τα υψηλά φιλοσοφικά νοήματα. Στην αντίπερα όχθη, οι Ιωάννης Βούλγαρης και Αθανάσιος Ψαλίδας ήθελαν η γλώσσα να γράφεται όπως μιλείται, π.χ. "γραφί Ρομέου προς Ρομέο για τη γλώσσα του". Βρέθηκε όμως ο Αδαμάντιος Κοραΐς (1748 - 1833), ο οποίος χάραξε τη μέση οδό διακηρύττοντας ότι: αφενός, η επιστροφή στην αρχαία είναι αδύνατος, αφετέρου, επιβάλλεται η ανάγκη καθαρισμού της καθομιλουμένης από πλήθος ξένων λέξεων, κυρίως τουρκικών ώστε, με κατάλληλο εμπλουτισμό από την αρχαία γλωσσική παράδοση, να ανεβεί ποιητικά. Ο καθαρισμός αυτός της καθομιλουμένης συνεχίστηκε από τους λογίους του 19ου αιώνα και έτσι προέκυψε η καθαρεύουσα, η οποία υπήρξε η επίσημη γλώσσα του κράτους μέχρι το 1976. Τότε, με νόμο, καθιερώθηκε η καθομιλουμένη (δημοτική) ως επίσημη γλώσσα του κράτους και μ' αυτόν τον τρόπο έληξε το "γλωσσικό ζήτημα" που διήρκεσε δύο αιώνες.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η σημερινή καθομιλουμένη διαφέρει πολύ από εκείνη της περιόδου τουρκοκρατίας, όταν η σχολική εκπαίδευση ήταν σχεδόν ανύπαρκτη. Κατά τη διάρκεια της συνύπαρξης καθαρεύουσας και δημοτικής λειτουργήσε ένα είδος όσμωσης μεταξύ των δύο μορφών της γλώσσας. Πολλές από τις καινούργιες λέξεις προερχόμενες από την αρχαία παράδοση, οι οποίες είχαν εισαχθεί στην καθαρεύουσα, περνούσαν σταδιακά στην καθομιλουμένη με ρυθμό ανάλογο του ρυθμού αύξησης των ατόμων που ακολουθούσαν Μέση Εκπαίδευση. Επίσης, στη σύγχρονη μορφή της γλώσσας, προφορικής και γραπτής, έχουν ενσωματωθεί και εκφράσεις της αρχαίας ή της λόγιας καθαρεύουσας. Την εμπλουτίζουν και την καθιστούν πιο εκφραστική. Πχ. Τουτέστιν, εντούτοις, εν τω μεταξύ, φερειπείν, ειρήσθω εν παρόδω, θεού θέλοντος κλπ.

Βότανα

Οι αρχαίοι λαοί δεν είχαν χημικά φάρμακα. Όταν ασθενούσαν, χρησιμοποιούσαν τα φάρμακα της φύσης, τα βότανα. Η Ελλάδα είναι από τις προνομιούχες περιοχές σε ποικιλία και αφθονία βοτάνων, τα οποία ανάδειξαν οι αρχαίοι γιατροί, από τους μυθικούς ακόμη χρόνους (ο Ασκληπιός και τα τέκνα του Μαχάων, Ποδαλείριος, Υγεία και Ιασώ) και στους ιστορικούς χρόνους ο Διοσκουρίδης, ο Γαληνός και ο κορυφαίος των αρχαίων γιατρών, στο όνομα του οποίου ορκίζονται και οι σύγχρονοι γιατροί, ο Ιπποκράτης.

Στο άρθρο που ακολουθεί περιγράφεται η θεραπευτική δράση και η χρήση τριών από τα βότανα που αφθονούν στον τόπο μας: του ρεικιού, της κουμαριάς και του κέδρου, με σκοπό την ενημέρωση των αναγνωστών. Όσον αφορά τη χρήση και τη δοσολογία κάθε βοτάνου, συνιστούμε οι ενδιαφερόμενοι να καταφεύγουν στους ειδικούς επιστήμονες γιατρούς και διατροφολόγους.

ΡΕΙΚΙ

Επιστημονική ονομασία: Ερείκη η δενδρώδης - *Erica arborea*

Οικογένεια: Ερεικωδών

Θεωρούμε ότι είναι περιττή η περιγραφή του φυτού, αφού το συγκεκριμένο είδος ρεικιού αφθονεί στην περιοχή του χωριού μας καθώς και σε όλα τα ημιορεινά χωριά του τόπου μας. Θα αρκεσθούμε επομένως στην περιγραφή των συστατικών του φυτού και στις θεραπευτικές ιδιότητες και χρήσεις του, όπως τις περιγράφουν οι ειδικοί, από την αρχαία ακόμη εποχή.

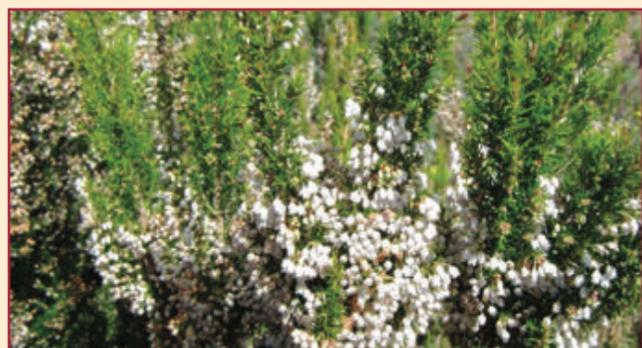
Συστατικά

Τα κυριότερα συστατικά της είναι η ερικοδίνη που της προσδίδει αντισυπτικές ιδιότητες και η αρβουτοσίδη που δρα κατά των λοιμωδών φλεγμονών που συνοδεύουν την κυκλοφορική συμφόρηση και την υπερτροφία του προστάτη. Το βότανο περιέχει αλκαλοειδή, αρμπουτίνη, κιτρικό και φουμαρικό οξύ, πτητικό έλαιο, τανίνη, φυτικές χρωστικές και καροτίνη.

Ιστορία και παράδοση

Η Ερείκη (επιστημονική ονομασία του ρεικιού) χρησιμοποιήθηκε ευρέως στην παραδοσιακή βοτανολογία, κυρίως στις ορεινές περιοχές της Ευρώπης, όπου υπάρχει αυτοφυής, σε ολόκληρες εκτάσεις, ως θεραπευτικό φυτό.

Ο Διοσκουρίδης τη συνιστούσε για τα τσιμπήματα των φιδιών.

Ο Γαληνός ανέφερε πως προκαλεί εφίδρωση.

Κατά τη διάρκεια της Αναγέννησης, ο Matthiole και ο μοναχός Nicolas Alexandre πίστευαν ότι δρούσε κατά της λιθίασης του

ουροποιητικού.

Σε ένα γερμανικό βιβλίο του 1565 που βρέθηκε, αναφέρεται ότι ο διάσημος τότε γιατρός Πάουλος Εγκινέτα χρησιμοποιούσε τα άνθη, τους μίσχους και τα φύλλα του φυτού, για να θεραπεύει κάθε είδους πληγές.

Ο Φουκς έγραψε το 1543 ότι το φυτό ανακουφίζει από τα δαγκώματα των εντόμων.

Από τις αρχές του 20ου αιώνα η Ερείκη συνδέθηκε από τον ιατρικό κόσμο με την πρόληψη και θεραπεία των πετρών στην περιοχή των κύστεων και των νεφρών.

Θεραπευτικές δράσεις και χρήσεις

-Είναι συπτικό, ελαφρώς ηρεμιστικό και υπνωτικό βότανο, με διουρητικές, αποχρεμπτικές και εφιδρωτικές ιδιότητες.

-Η ερείκη είναι διουρητική και συγχρόνως απολυμαντική του ουροποιογεννητικού συστήματος.

-Το αφέψημα του φυτού βοηθά στη χρόνια κυστίτιδα, στους κολικούς των νεφρών, καταπολεμά τις πέτρες που σχηματίζονται στο ουροποιητικό σύστημα και δρα κατά των οιδημάτων.

-Βοηθά σε προβλήματα γαστρίτιδας με υπερέκκριση πεπτικών υγρών, κολικούς των εντέρων συνοδευόμενους από διάρροια, στις ασθένειες του συκωτιού και της χολής.

-Χάρη στις ηρεμιστικές του ιδιότητες όταν το πίνουμε βοηθά στη νευρική υπερδιέγερση, τη νευρική εξάντληση και την αϋπνία.

-Τονώνει την όρεξη

-Κατά των ρευματισμών

-Κατά του βήχα, του κρυολογήματος και της

γενικής κατάπτωσης του οργανισμού

-Ως αντιφλεγμονώδες βοηθά στις φλεγμονές του λαιμού και της στοματικής κοιλότητας.

-Σε αρθρίτιδα, πολυαρθρίτιδα, ρευματισμό και ποδάγρα βοηθά τόσο το ρόφημα όσο και η εξωτερική χρήση με κομπρέσες και μπάνια.

-Αν χρησιμοποιηθεί σε ζεστό λουτρό, αυξάνει το μυϊκό τόνο. Επομένως, είναι χρήσιμο βότανο σε αθλητές και ασθενείς που αναρρώνουν και έχουν αποδυναμωθεί από μια μακρά παραμονή στο κρεβάτι.

-Οι αποτοξινωτικές ιδιότητες που έχει, βοηθούν στην αποβολή των επιβλαβών υπολειμμάτων που κατακρατούνται στο σώμα όπως η ουρία, το ουρικό οξύ και το οξαλικό οξύ.

Έτσι, η ερείκη συνιστάται σε άτομα των οποίων η διατροφή είναι πολύ βαριά. Με πολλά ζωικά προϊόντα, καθώς μια τέτοια διατροφή περιέχει πολλές πουρίνες και γεμίζει τον οργανισμό με απόβλητα.

Παρασκευή

Έγχυμα

Ρίχνετε 1 κ. βότανο σε ένα φλιτζάνι βραστό νερό. Το αφήνετε για 10 λεπτά, το σουρώνετε και το πίνετε τρεις φορές την ημέρα.

Εσωτερικά ως αφέψημα

Χρησιμοποιήστε 30 γρ. από ανθισμένες κορυφές ανά λίτρο νερό. Αφήστε το μείγμα να μειωθεί στο 1/3 της αρχικής ποσότητας του υγρού. Σουρώστε και προσθέστε μέλι, αν το θέλετε. Πίνετε 3-4 φλιτζάνια την ημέρα σαν διουρητικό και αποτοξινωτικό.

Εξωτερικά ως αφέψημα

Βάλτε 500 γρ. του φυτού μέσα σε 2-3 λίτρα νερό. Αφού βράσει, το σουρώνετε και το προσθέτετε σε ένα ζεστό μπάνιο. Είναι κατάλληλο για αθλητές και αρρώστους που αναρρώνουν.

Προφυλάξεις

Αν πιούμε υπερβολική ποσότητα μπορεί να δράσει ως ελαφρύ υπνωτικό και κατασταλτικό του νευρικού συστήματος.

ΚΟΥΜΑΡΙΑ

Η κουμαριά είναι γνωστό αγριόδενδρο και ευδοκιμεί στον τόπο μας σε υψόμετρο από 400-800 μ. περίπου. Αν και όλα τα μέρη του φυτού, όπως θα δούμε στη συνέχεια, είναι χρήσιμα, εντούτοις δεν έχει εκτιμηθεί όσο θα έπρεπε. Η

του τόπου μας

ωφελιμότητά της ήταν γνωστή στους αρχαίους γιατρούς και τη χρησιμοποιούσαν αναλόγως, ως βότανο.

-Στην αρχαιότητα την κουμαριά την χρησιμοποιούσαν κυρίως για τις αιμοστατικές της ιδιότητες. Ο φλοιός της περιέχει δεψικές ουσίες και αρβουτίνη, ενώ τα φύλλα περιέχουν κουμαρίνη και οι καρποί ηκτηίνες.

-Τα φύλλα της Κουμαριάς, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τις φλεγμονές του εντέρου, των νεφρών και της ουροδόχου κύστης. Έχουν αντισηπτικές, διουρητικές, αντιφλεγμονώδεις, στυπτικές και αιμοστατικές ιδιότητες.

-Τα ώριμα κούμαρα συνιστώνται σε περιπτώσεις δυσκοιλιότητας και αεροφαγίας.

- Αφέψημα από φύλλα κουμαριάς χρησιμοποιείται σε φλεγμονές και άλλες παθήσεις των ουροφόρων οδών (κυστίτιδα, ουρηθρίτιδα, ενούρηση, δυσουρία κ.α.), σε αιματουρίες και αιμορραγίες της μήτρας. Βράζουμε δυο γραμμάρια φύλλα σε 100 ml νερού. Δύο- τρία φλυτζάνια την ημέρα, βοηθούν και αυξάνουν και

τη διούρηση.

-Για εξασθενημένους οργανισμούς, διαλύουμε ώριμα κούμαρα σε κρασί χωρίς συντηρητικά και προσθέτουμε 1 φλιτζάνι νερό στο οποίο έχουμε βράσει κανέλα και ζάχαρη.

-Τα κούμαρα τρώγονται, αλλά χρησιμοποιούνται και για την παρασκευή ποτών και οινοπνεύματος.

-Από κούμαρα φτιάχνεται δυνατό ρακί, ενώ στην Ευρώπη παρασκευάζουν κρασί, κονιάκ και ένα ηδύποτο γνωστό ως κουμαρόκρεμα (creme

d' arbouze) που διευκολύνει την πέψη.

-Το ρακί από κούμαρα, που φτιάχνεται στην περιοχή του Πλαταμώνα ανακατεμένο με ζάχαρη και κανέλα, χρησιμοποιείται σε γρίπη ως ρόφημα ή σε εντριβή και ανακουφίζει από τον πυρετό.

-Ολόκληρο το φυτό έχει ωραία εμφάνιση, το ξύλο του χρησιμοποιείται στην ξυλουργικά για την κατασκευή πνευστών μουσικών οργάνων αλλά και για την παραγωγή ξυλοκάρβουνου.

-Επίσης, το μέλι από άνθος κουμαριάς βοηθάει στη μείωση της χοληστερίνης, στις κεφαλαλγίες και τον στομαχόπονο (Διοσκουρίδης).

ΚΕΔΡΟΣ

Ο κέδρος είναι ένα από τα πιο συνηθισμένα φυτά της χώρας μας. Φυτρώνει συνήθως σε δάση με έλατα, αλλά και σε ανοικτά λιβάδια. Μπορεί να το συναντήσουμε σε μορφή αρκετά ψηλού δένδρου, έως 5 μ., όμως στα μέρη μας συνήθως έχει τη μορφή θάμνου. Η επιστημονική του ονομασία είναι Άρκευθος η κοινή (Juniperus communis). Όμως υπάρχουν και άλλα είδη, όπως το δενδροκέδρο (Juniperus drupacea), το αγριόκεδρο (Juniperus oxycedrus - oxycedrus), το θαλασσόκεδρο (Juniperus oxycedrus - macrocarpa), ανάλογα με το ύψος, μέγεθος του καρπού και την περιοχή που ευδοκιμούν. Έχει αγκαθωτά μικρά πράσινα φύλλα και είναι αειθαλής. Ανθίζει την άνοιξη με δύο είδη λουλουδιών, τα αρσενικά που μοιάζουν με μικρά κίτρινα κουκουνάρια και θηλυκά, που είναι πράσινα με 3 φολίδες. Οι καρποί του είναι μικροί σφαιρικοί με χρώμα που ξεκινάει από πράσινο και σιγά - σιγά μετατρέπεται σε γαλαζωπό, μοβ και τελικά σε ορισμένες ποικιλίες γίνεται κόκκινο ή καφέ. Περιέχουν ρητίνη γι' αυτό και έχουν μια ξεχωριστή μυρουδιά.

Ο κέδρος είναι γνωστός από την αρχαιότητα. Μάλιστα οι πρόγονοί μας το θεωρούσαν φυτό της μακροζωίας. Οι καρποί του χρησιμοποιούνται μετά από απόσταξη για την παρασκευή ποτών και στη μαγειρική, σαν αρωματικά για την παρασκευή σάλτσας κ.λ.π.

Σαν θεραπευτικό βότανο ο κέδρος έχει πολλές εφαρμογές. Οι καρποί του έχουν διουρητικές ιδιότητες. Επίσης χρησιμοποιούνται με τη μορφή τσαγιού ή εκχύματος, μουλιασμένα σε νερό, για τη θεραπεία της ουρικής αρθρίτιδας, σαν διεγερτικά, σαν χωνευτικά, σαν απολυμαντικά, για τη θεραπεία της ψώρας και άλλες δερματοπάθειες κ.λ.π

Το ξύλο του κέδρου χρησιμοποιείται σαν διεγερτικό και σαν απολυμαντικό.

Τα φύλλα του επίσης είναι διεγερτικά και θεραπεύουν δερματικά νοσήματα. Ακόμη όταν καίγονται αναδύουν ευχάριστα αρώματα, τα οποία μπορούν να ανακουφίσουν από τον πονοκέφαλο.

Αιθέριο έλαιο

Το αιθέριο έλαιο του κέδρου εξάγεται με απόσταξη από το ξύλο τα πριονίδια και τις βελόνες του, και έχει κιτρινοπορτοκαλί χρώμα. Είναι εξαιρετικό τονωτικό για τους καταπονημένους μύς, ενισχύει το ανοσοποιητικό σύστημα, και προάγει την όρεξη. Είναι αντισηπτικό, διουρητικό και βοηθάει στη θεραπεία τραυμάτων και διαφόρων δερματικών παθήσεων όπως το έκζεμα και η ψωρίαση (αντενδείκνυται σε περιπτώσεις με ερεθισμένο νεφρό). Το αιθέριο έλαιο του κέδρου προσδίδει αρρενωπότητα και διεγείρει το σεξουαλικό σύστημα του άντρα γι' αυτό και χρησιμοποιείται σε πολλά ανδρικά αρώματα και καλλυντικά.

Ιδιότητες: Αντισηπτικό, Αποχρεμπτικό, Αφροδισιακό, Βλενολυτικό, Διεγερτικό (σεξουαλικού), Διουρητικό, Καταπραυντικό, Μυκητοκτόνο, Τονωτικό.

Προφυλάξεις: Το λάδι να μην χρησιμοποιείται εσωτερικά. Για εξωτερική χρήση χρησιμοποιείστε το είτε διαλυμένο είτε αδιάλυτο ανάλογα με την ανάγκη της θεραπείας.

Βοήθημα: internet

Απαγωγή από τους αντάρτες (11-12-1948)

Συνέχεια από τη σελ. 1

αν ανάψουμε φωτιά για να μη γίνουμε αντιληπτοί από τη αεροπορία. Κάτω είχε χιόνι και η παραμονή μας έγινε προβληματική. Εκεί που καθόμασταν με τον πατέρα μου, έβγαλα την αρβύλα μου και εκείνος έβαλε τις πατούσες μου στις μασχάλες του για να τις ζεστάνει. Πιο πέρα, κάποιες κοπέλες "συναγωνίστριες" χορεύανε πάνω στο πατημένο χιόνι το δημοτικό άσμα "Κίνησε η Γερακίνα...". Κατάλαβα ότι ήταν ο τρόπος αντιδράσεως στο κρύο. Έβαλα κι εγώ τις αρβύλες μου και πήγα μαζί τους. Χορεύοντας και τραγουδώντας ξεχνούσαμε για λίγο και τη μεγάλη πείνα μας. Η συνταγή για την πείνα ήταν: "Πίνετε νερό, για να μην είναι το στομάχι άδειο!". Το βράδυ επιστρέψαμε στο χωριό για να κοιμηθούμε. Εγώ υπέφερα λιγότερο από την πείνα γιατί ο οργανισμός μου είχε αποθέματα, σε αντίθεση με το Γρηγόρη που ήταν λιμφατικός τύπος και, ως εκ τούτου, πιο ευάλωτος. Το βράδυ που ξαπλώναμε οπουδήποτε χωρίς κανένα κλινοσκεπάσμα -θα μου πείτε ότι κλινοσκεπάσμα χωρίς κλίνη είναι ανορθογραφία- σκεπτόμουν πάντα την κοπέλα που με έσωσε με τη φανέλα που μου έδωσε. Δεν θυμάμαι καθόλου, αν και τι μας έδωσαν για φαγητό, αλλά ψωμί, αλάτι και ζάχαρη δεν υπήρχε. Το πού μας πηγαίνανε τόσο κόσμο με ανύπαρκτη επιμελητεία και στέγη, ήταν ένα μεγάλο και αναπάντητο ερώτημα.

Την επομένη συνάντησα δυο αντάρτες από το χωριό μου, το Βαγγέλη και το Σπίρο. Τους παρακάλεσα να αφήσουν ελεύθερο τον πατέρα μου και τους υποσχέθηκα να μείνω μαζί τους. Η απάντησή τους ήταν θετική και τους πίστεψα, άλλωστε, ήταν ηλικιωμένος και καταβεβλημένος και δεν τους ήταν καθόλου χρήσιμος. Όταν χωρίσαμε προσπάθησα να τον πείσω να μην ανησυχεί για μένα, και του υποσχέθηκα ότι στη γιορτή του (25 Μαρτίου) θα είμαι στο σπίτι. Πραγματικά, τοπίστευα εκείνο που είπα και ποτέ δεν σκέφτηκα ότι μπορεί να μου συμβεί κάτι κακό. Ήμουν -θα έλεγα- υπερβολικά αισιόδοξος για τον εαυτό μου.

Την επομένη φύγαμε από τον Καρβασαρά με προορισμό τη Σπινάσα Ευρυτανίας, σημερινή Νεραίδα. Στη Σπινάσα και τον Κλεισό ήταν τα λεγόμενα έμπεδα του "Δημοκρατικού Στρατού". Τουτέστιν Κέντρο Εκπαίδευσης Νεοσυλλέκτων των ανταρτών. Η πορεία ήταν μακρινή και δύσκολη γιατί βαδίζαμε μέσα στο χιόνι. Προς το βράδυ άκουσα κάποιον να λέει ότι περνάμε κοντά στο χωριό Καστανιά. Η Καστανιά είναι το πλησιέστερο χωριό στο δικό μου, τη Ραχούλα, και ακόμη πιο κοντά στο Παλιοζωγλόπι. Είχε νυχτώσει στο μεταξύ και είχε πέσει το σκοτάδι. Η πορεία μέσα στο σκοτάδι της νύχτας και περπατώντας πάνω στο χιονισμένο και παγωμένο δρομάκι που άνοιξαν οι προηγούμενοι, ήταν πολύ δύσκολη και κοπιαστική. Πολλές φορές ξεφεύγαμε από το χιονισμένο μονοπάτι παραπατώντας και τα πόδια μας χώνονταν βαθιά μέσα στο χιόνι. Αναλογιζόμενος τώρα το κουράγιο και τις δυνάμεις κάποιων συνοδοιπόρων μεγαλύτερων ηλικιών και άσχετων με βουνά και χιόνια, φαντάζομαι το βαθμό δυσκολίας που αντιμετώπιζαν. Όπως προχωρούσαμε όλοι, άγνωστοι μεταξύ μας, άνθρωποι ταλαιπωρημένοι και προ πάντων βουβοί και αβέβαιοι για την τύχη μας, παρουσιάζαμε μια εικόνα καταθλιπτική, μια εικόνα ανθρώπων που βαδίζαμε προς το άγνωστο, που προχωρούσαμε αθέλγητα για την κρεατομηχανή του πολέμου, βέβαιοι στο τέλος ότι καθένας μας θα είχε τη δική του τύχη που ήταν και συνάρτηση της θέλησής του να επιβιώσει.

Προχωρήσαμε και φτάσαμε στον οικισμό Γιαννουσέικα, όπου γινόταν κάποια σκέψη να κοιμηθούμε τη νύχτα. Ο οικισμός βρίσκεται στο πίσω μέρος του βουνού Ίταμος. Στη διαδρομή προς Καστανιά προηγείτο πάντοτε κάποιος αντάρτης που ήξερε το δρόμο και άνοιγε τον "τορό" μέσα στο χιόνι. Αυτό όμως ήταν πολύ κουραστικό και σύντομα γινόταν η εναλλαγή με κάποιον άλλο ξεκούραστο που ακολουθούσε. Στο δρόμο ακούστηκε κάποιος πυροβολισμός από όπλο και ψιθυρίστηκε ότι κάποιος χτυπήθηκε, αλλά δεν υπήρξε καμιά συνέχεια. Όταν φτάσαμε στα Γιαννουσέικα, είδα κάποια γκαζοκάντηλα αναμμένα και μερικούς άνδρες που κάθονταν έξω στα χαμηλά μπαλκόνια.

Καινούργια εντολή να προχωρήσουμε για το χωριό Καροπλέσι. Βαδίζαμε κατάκοποι και νηστικοί και, μετά από αρκετή ώρα πορείας μέσα στη νύχτα, φτάσαμε. Το χωριό άδειο και τα σπίτια ρημαγμένα. Εγώ στριμώχτηκα πίσω από μια πόρτα για να μη με πιάνει ο αέρας και θυμάμαι πώς έτσι καθιστός αποκοιμήθηκα. Το επόμενο πρωί, πάλι τίποτε από πλευράς φαγητού. Ξεκινήσαμε πάλι και, μετά από σύντομη διαδρομή, βρεθήκαμε στη Σπινάσα. Εκεί μείναμε λίγες μέρες και θυμάμαι πως ανήμερα των Χριστουγέννων μάς δώσανε για ημερήσιο συσσίτιο 25 δράμα καρύδια, μικτά, όχι ψίχα. Στο σχολείο της Σπινάσας μας κάνανε μαθήματα προπαγάνδας, όπως για την Εταιρεία Υδρεύσεως Αθηνών (ΟΥΛΕΝ) και άλλες ξένες επιχειρήσεις που απομυζούσαν τη Ελλάδα. Την επομένη το απόγευμα είχε λιακάδα και ο τόπος κάτω ήταν στεγνός. Ένας αντάρτης ήταν εντεταλμένος

να συμπληρώνει εκεί έξω στο ύπαιθρο τα πληροφοριακά μας δελτία. Κοντά του, κάποιος, προφανώς αξιωματικός, με γυαλισμένες τι ωραίες μπότες

του, περίπου σαραντάρης, ξεκουραζόταν ξαπλωμένος στο πλάι. Ήλθε η σειρά μου. Ο συναγωνιστής με ρωτούσε για τον τόπο προέλευσης, επάγγελμα πατρός, ονοματεπώνυμο, γραμματικές γνώσεις, φρονήματα οικογένειας, συναγωνιστές από το χωριό μου που να βεβαιώνουν την ειλικρίνεια των δηλώσεών μου, συγγενείς στο φασιστικό στρατό (εθνικό στρατό). Δήλωσα ότι στο "φασιστικό στρατό" είναι ο Β.Τ., ταγματάρχης και ο Β.Ζ., αντισυνταγματάρχης, ο τελευταίος θείος και νουνός μου και στο δημοκρατικό στρατό ο καπετάν Γιώτης, Β' εξάδελφος της μητέρας μου. Στο άκουσμα του ονόματός του, ο συναγωνιστής με ρώτησε αν επιθυμώ να πάω στο στρατηγείο, αφού ο Φλωράκης ήταν τότε διοικητής Μεραρχίας. Όχι, του απαντώ. Δεν θέλω να μάθει ο στρατηγός ότι είμαι μαζί σας!

Ο ξαπλωμένος λοχαγός - γιατί λοχαγός ήταν ο αντάρτης με τις γυαλισμένες μπότες - άκουγε όλες τις απαντήσεις μου. Στο τέλος μου φωνάζει:

-Συναγωνιστή, έλα εδώ. Πώς δε λένε;

-Κωνσταντίνο, του λέω.

-Τάκη, μου αντείπε. Με ξέρεις;

-Όχι, του απαντώ.

-Δεν με έχεις ξαναδεί;

-Δεν νομίζω, του λέω.

-Πότε ανέβηκες επάνω;

-Την Κυριακή το βράδυ.

Τραγουδάς;

-Όποτε μου κάνει κέφι, του απαντώ.

-Εσύ δεν ήσουν που μαζί με έναν φίλο σου τραγουδούσατε εκείνο το βράδυ και ένας δικός μας σας συνόδευε με την κιθάρα του;

-Ναι, του απαντώ.

Απευθυνόμενος στον αντάρτη που συμπλήρωνε τα δελτία, του λέει: -Συναγωνιστή, φύγε από εκεί και άφησε το συναγωνιστή Τάκη (εμένα) να συνεχίσει συμπληρώνοντας τα δελτία. Έτσι και έγινε. Την επομένη έγινε η κατανομή σε ομάδες, διμοιρίες κλπ. και καθένας ήξερε πού ανήκε. Εμένα με κάνανε ομαδόρχη εκπαίδευσης και μου ανέθεσαν να κάνω στη διμοιρία σουηδική γυμναστική κάθε πρωί. Αυτό όμως έγινε λίγες φορές. Η επιλογή τους αυτή με έκανε να αποβάλω κάθε φόβο και σκέφτηκα ότι ήταν αποτέλεσμα κάποιου δελτίου μου που συνέταξε ο γνωστός λοχαγός, πράγμα που επιβεβαιώθηκε αργότερα.

Παντελής έλλειψη επιμελητείας

Εκείνο όμως που ήταν αδιανόητο ήταν παντελής έλλειψη επιμελητείας. Είχαν ανεβάσει τόσους ανθρώπους στο βουνό και η πείνα ήταν ανυπόφορη. Για ζάχαρη και αλάτι δεν γινόταν καν συζήτηση, αλλά έλειπε ακόμα και το ψωμί. Είχα πλέον της εβδομάδος να αφοδεύω, αφού η τροφή ήταν ανύπαρκτη. Έσφαζαν καμιά προβατίνα και μας δίνανε ζωμό και αυτόν ανάλατο. Κάποια μέρα μας δώσανε μια φραντζόλα μαύρο ψωμί για οχτώ άτομα. Όλοι ήταν πιο μεγάλοι και αποφάσισαν να το κόψω και να το μοιράσω εγώ ο πιο μικρός για να μην αδικηθεί κανείς τους. Ένα πολύ μεγάλο πρόβλημα ήταν η καθαριότητα, αφού η δυνατότητα πλυσίματος των εσωρούχων μας ήταν αδιανόητη. Δεύτερο εσώρουχο και φανέλα δεν είχε κανείς.

Από τη Σπινάσα προσπάθησαν να δραπετεύσουν τρεις, εκ των οποίων ο ένας ήταν συμμαθητής μου. Όμως συνελήφθησαν, πέρασαν από ανταρτοδικείο και καταδικάστηκαν σε θάνατο. Εκτελέστηκαν οι δυο και ο συμμαθητής μου παραδόξως σώθηκε. Μετά από χρόνια συναντηθήκαμε στο Βόλο και μου είπε ότι τον έσωσε ο ανταρτοδίκης Παλαμιώτης που ήταν φίλος της οικογένειάς τους.

Μετά από μερικές μέρες μεταφερθήκαμε στο χωριό Κλεισό, πλησιέστερο προς τον Φουρνά Ευρυτανίας. Από το χωριό αυτό είχα

μερικούς αλλά εκλεκτούς συμμαθητές και σαν όνομα μου ήταν αρκετά γνωστό. Είχε τρεις οικισμούς (μαχαλάδες) εκ των οποίων θυμάμαι τους δύο, την Περαχώρα και τον Πλάτανο. Εμείς μέναμε στον κεντρικό οικισμό και εκεί άρχισε και η στρατιωτική εκπαίδευση. Δεν είχαμε ακόμα όπλα, αλλά υπήρχαν τέτοια για τη στρατιωτική εκπαίδευση, όπως οπλοπολυβόλα μπρεν, όλμοι, αυτόματα τυφέκια, απλά τυφέκια, χειροβομβίδες κλπ.. Το στομάχι μας όμως ήταν άδειο. Στην κάτω γειτονιά υπήρχε και ένας φούρνος, το ψωμί όμως που παρήγε ήταν λιγιστό και ο φαγητό ανύπαρκτο. Εγώ, προκειμένου να πάρω το ζωμό προβάτου, είχα βρει ένα πεταμένο κονσερβοκούτι από ψάρι, τις γνωστές κονσερβές φλώκου. Ήταν πολύ οξυδωμένο. Το έτριψα με άμμο και έφυγε η σκουριά. Η ποσότητα όμως που χωρούσε ήταν πολύ λίγη. Κάποιο πρωινό βρισκόταν κοντά στο καζάνι του μάγειρα ένας λοχαγός που έλεγαν πως είναι δικηγόρος στο επάγγελμα. Βλέποντας τη μικρή "καραβάνα μου", με ρωτά:

-Συναγωνιστή, σου φτάνει αυτό;

-Δεν μου φτάνει, του απαντώ, αλλά τι να κάμω αφού δεν έχω άλλο;

Δίνει τότε εντολή στο μάγειρα να μου σερβίρει για δεύτερη φορά. Θυμάμαι πως κάποιο πρωινό περιφερόμενος βρήκα σε κάποιο σπίτι μικρή ποσότητα βρίζας (σικάλεως). Χωρίς να με αντιληφθούν, τη ζεμάτισα για να φουσκώσει, έφαγα λίγη και την υπόλοιπη την έβαλα στον κόρφο μου για να τη φάω αργότερα. Άλλη φορά έφαγα για ρίζες από χόρτα ή αγριοκρόμμυδα, αλλά δεν έβρισκα.

Η εκγύμναση πάντως συνεχιζόταν κανονικά. Μερικές από τις ασκήσεις ήταν: Σχηματισμοί διμοιρίας, διμοιρία με τη βάση μπροστά ή τη βάση πίσω, διμοιρία στην άμυνα, διμοιρία στην επίθεση, κατάληψη υψώματος από λόχο, εναλλαγή θέσεων με το σύστημα "πυρ και κίνηση" και άλλα. Πολλοί δεν έδιναν και τόση σημασία, ιδιαίτερα τα κορίτσια, με αποτέλεσμα να έχουμε πολλά θύματα στις μάχες.

Στην εκπαίδευση είχαμε όμως και τα ευτράπελα. Κάποια μέρα είχαμε μάθημα χειρισμού όλμου. Ο εκπαιδευτής προσπαθούσε να πείσει μια χωριατοπούλα να τοποθετήσει βλήμα στο σωλήνα του όλμου. Την ακούω να λέει, με την ιδιότυπη προφορά της:

-Δε ζιπάω ιγώ, συναγωνιστή, τέτοια ζαγκανάρια! (Δεν πιέζω εγώ τέτοια αντικείμενα). Ή το άλλο σε κάποια διαφωνία:

-Γιατί, συναγωνιστή, δεν έχουμε τα ίδια δικαιώματα; Ό,τι κάνεις εσύ, δεν μπορώ να το κάνω κι εγώ;

-Όχι, της απαντά εκείνος αστειευόμενος. Γιατί, αν σου πω να κατουρήσεις το τοίχο, θα το κάνεις; Και όλοι γελάσαμε με το επιχείρημα του συναγωνιστή.

Τις περισσότερες μέρες μέχρι της αναχωρήσεως για τα μάχημα τμήματα, τις περάσαμε στον Κλεισό. Ο καταυλισμός της ομάδας ήταν σχετικά κοντά στην πλατεία. Ήταν ένα σπίτι ρημαγμένο και κοιμάμασταν στον όροφο, στα σανίδια. Εκεί κατεβαίναμε κάθε πρωί και σημειώναν ποια ομάδα κατεβαίνει πρώτη. Η δική μου είχε διάφορες ηλικίες, όχι παιδιά. Ανάμεσά μας υπήρχε και κάποιος πενηντάρης περίπου από ένα αγραφιώτικο κεφαλοχώρι, τα Κανάλια, στα ριζά της Καρδίτσας. Ο Καναλιώτης μου δηλώνει: Εγώ θα είμαι κωφός. Έτσι τον βαφτίσαμε, Κωφό!

Όλοι μας βέβαιοι, σαν επιστρατευμένοι, είχαμε οικειότητα μεταξύ μας. Υπήρχε και κάποιος ψηλός, μελαχρινός και λεπτός δάσκαλος από τον Άγιο Ακάκιο. Εκείνος διαμαρτυρόταν συνεχώς για την πείνα του. Ήταν ο Πεινάλας! Ο άνθρωπος βέβαια δίκαια διαμαρτυρόταν γιατί ήταν, όπως λέμε, "αξύγκωτος", στεγνός, χωρίς απόθεμα λίπους από το σπίτι του. Εκεί είχα συναντήσει και κάποιο όμορφο παιδί, γνωστό μου από την Καρδίτσα. Ο Θεόφιλος Αγορόπουλος, 25 ετών, ήταν υπάλληλος της Ένωσης Συνεταιρισμών Καρδίτσας και ανήκε κι εκείνος στη "Χριστιανική Αγωγή Καρδίτσας". Ήταν ευχάριστο παιδί και κάναμε παρέα στην Καρδίτσα. Στον Κλεισό ήταν επίσης μαζί μας, αλλά όχι παρέα μας, ο Ταχυδρομικός Υπάλληλος Λεωνίδας Παππάς, κοντοχωριανός μου, και τώως ΕΛΑΣίτης. Ο μακαρίτης πλέον Λεωνίδας ήταν άνθρωπος της Εκκλησίας, πραγματικός χριστιανός. Τον Λεωνίδα, σαν τώως συναγωνιστή τους, τον είχαν κάμει επιλοχία. Όταν χωρίσαμε με τον πατέρα μου, εκείνος του είπε: Λεωνίδα, να προσέχεις το παιδί! Και πραγματικά ο Λεωνίδας, όταν του δινόταν η ευκαιρία, το έκανε.

Στον Κλεισό κάμαμε μέχρι το τέλος της εκπαίδευσης, ο φίλος μου ο Γρηγόρης όμως και κάποιος άλλοι έφυγαν πιο νωρίς γιατί τους είχαν τοποθετήσει στη μεραρχία Διαμαντή. Ο Γρηγόρης, προτού φύγει, με συνάντησε και, αφού μου είπε ότι φεύγει, θέλησε να τραγουδήσουμε μαζί ένα πολύ γνωστό τραγουδάκι. Καθήσαμε στον εναπομεινόμενο κορμό μιας κομμένης καστανιάς και μου λέει συγκινημένος:

-Έλα να τραγουδήσουμε το τελευταίο μας τραγουδάκι. Αρχίσαμε να λέμε το " Χωρίσαμε ένα δελινό, με δάκρυ στα μάτια...", του Τσιτσάνη. Εγώ χαμογέλασα και του αντείπα:

-Ε, όχι και το τελευταίο, πάλι θα ξανασιμίζουμε στην Καρδίτσα και θα τραγουδάμε.

Λέξεις που χάνονται ή σπάνια τις ακούμε στο χωριό μας

Συνέχεια από τη σελ. 1

δρασκίλι	= απόσταση ενός βήματος, χρησιμοποιείται αντί μέτρου
ζυγιά	= συζυγία, όμιλος, συνήθως συγκρότημα δημοτικών μουσικών "δύο ζυγίες όργανα"
θερμασιά	= ο πυρετός, η ελονοσία
ιψές	= χθές το βράδυ
ίτσι	= η βιολέτα (λουλούδι)
κόρδα	= η χορδή μουσικών οργάνων
καπρί	= το αρσενικό γουρούνι
καλούδια	= τα δώρα
λαγγώνι	= το κάτω από τα πλευρά κοίλο μέρος του ανθρώπου
λαγαρός	= μαλακός, τρυφερός, το μέρος του σώματος μεταξύ πλευρών και ισχίου (τον κτύπησαν στα λαγαρά)
ντορός	= ίχνη πορείας
όρσε	= προστακτική του ρ. ορίζω, αντί του ορίστε
πωρκά	= οπωρικά, φρουτόδεντρα
πορευώ	= περνώ τη ζωή μου (θα πορέψω καλά)
πράζω	= κάνω, ενεργώ, συμπεριφέρομαι
ρόγα	= μισθός, αμοιβή
σκληθρα	= ο λωβός του σκόρδου
στρέω	= δέχομαι, ανέχομαι, υπομένω (αρχ. στέργω)
ταγγίλα	= κακή οσμή (αρχ. ταγγή)
τανάω	= τεντώνω (αρχ. τανύω)
φιλεύω	= φιλοξενώ
χασκάω	= ανοίγω το στόμα μου, χασμουριέμαι
χλιός	= χλιαρός "χλίο νερό"
χούνη	= κοίλωμα γης (αρχ. χωάνη)
δραγάτης	= αγροφύλακας, αμπελοφύλακας
στρουμπί	= κορμός έλατου αντί για σκαμνί
κατσιούπι	= μικρό δέρμα ζώου χρήσιμο για τυρί ή βούτυρο
κτσιούμπι	= ερός κορμός δένδρου με τη ρίγα ή άρρωστος που δεν μπορεί αν σηκωθεί
γρουμπούλι	= Λιπάδες εξόγκωμα στο σώμα (χελονάκι)
ξόμπλι	= σχέδιο κεντήματος
ζακόνι	= έθιμο (κάθε χώρα και ζακόνι κάθε μαχαλάς και τάξη)
μαστράτος	= δοχείο νερού ως δύο οκάδες
μπότσα	= μέτρο χωρητικότητας υγρών ίσον με 2 οκάδες (η κόφα)
αχός	= αναστεναγμός - βοή
παντιέρα	= σημαία
παγανιά	= καταδικωτικό απόσπασμα
κουρσεύω	= επιδρομή και λεηλασία εχθρικής χώρας
κιμέρι	= πλατιά πέσινη ζώνη με πολλές θήκες
ακουρμαίνομαι	= ακούω (από το ρ. ακρώμαι)
νταμαχιάρης	= καυγατζής
αντί	= εξάρτημα του αργαλείου
αχαμνός	= ο αδύνατος
γιορτάνι	= το περιδέραιο, χρυσό ή αργυρό
γραμμένος	= πολύ όμορφος
διαγουμίζω	= λεηλατώ
ζαλίκι	= δέματι ξύλα που κουβαλούσαν στην πλάτη τους οι γυναίκες
ζερβά	= ανήλαγο μέρος, απόσκιο (γύραν τ' απόσκια λυγερή/ στο σπίτι να γυρίσεις)
λαρώνω	= ησυχάζω, ηρεμώ
μαγκούφης	= έρημος, δυστυχισμένος (έμεινες μαγκούφης)
μαύρος	= ο κακόμοιρος, (γέρασα ο μαύρος γέρασα, αλλά και το μαύρο άλογο, δύνασαι μαύρε μ' δύνασαι/ στο αίμα για να πλέξεις)
μπιζέρισα	= βαρέθηκα (μπιζέρισα βρε μάνα στ'αντί μου να κεντώ /και θα τα παρατήσω να πάω να παντρευτώ)
παρμάρα	= αρρώστια των ζώων (μελιταίος πυρετός)
ρούγα	= στενός δρόμος
ταβλάς	= σταύλος των αλόγων, παχνί
τσιαμπάς	= τα μαλλιά του ανθρώπου
κιντέρια	= βάσανα, στενοχώριες (όσα κιντέρια στο ντουιιά και βάσανα στο κόσμο/ όλα σ' εμένα τα 'ρίξαν σε μένα τον καημένο)
χουμίζω	= ορμώ, επιτίθεμαι ερμητικώς
χάλι	= άθλια κατάσταση (αυτός έχει τα χάλια του)
χάση	= περίοδος που λιγοστεύει το φεγγάρι (στη χάση και στη φέξη)
χουσιμέτι	= υπηρεσία, θέλημα (δεν αδειάζω έχω χουσιμέτια)
χάσικο	= καθαρό ψωμί
χάφτω	= τρώγω μεγάλες μπουκιές, μπφ. είμαι μωρόπιστος
χαβαλές	= ο υπηρέτης, αλλά και αυτός που του αρέσει να κάνει και να δέχεται αστεία
έγινα λούτσα	= βράχηκα πολύ
θαμαίνομαι	= απορώ, σκέπτομαι, θαυμάζω
κουρσούμι	= σφαίρα, βόλι
καψόημερος	= λιγδζωος
μπιμπιλια	= στραγάλια
πιστρόφια	= το πρώτο τραπέζι μετά το γάμο στο σπίτι της νύφης
σουφράς	= χαμηλό τραπέζι τάβλα (ήρθ' ο καιρός για το χορό/ κι' οι τάβλες να σκωθούνε)
τζιέρι	= το συκώτι
ντέσιμο	= μπλέξιμο (το ντέσιμο είναι χειρότερο από το χέσιμο)
μουραπάς	= φανταστική ιστορία
σικλέτι	= στενωρία
χασιά	= μπουκιά (άφησέ με να φάω μια χασιά ψωμί με την ησυχία μου)

Μοιρολόγια Από τη δημοτική μας ποίηση Από το ομότιτλο βιβλίο της Σούλας Τόσκα-Κάμπα

"Πώς θα κατεβείς στο χώμα
δίχως πάπλωμα και στρώμα;
Πώς θα κατεβείς στον Άδη
δίχως φως, δίχως λυχνάρι;"

Από το νέο βιβλίο της γνωστής λαογράφου Σούλας Τόσκα-Κάμπα, με τίτλο "Μοιρολόγια", το οποίο βρίσκεται στο στάδιο της εκτύπωσης, δημοσιεύουμε δύο μοιρολόγια από γειτονικά μας χωριά, που μας εμπιστεύτηκε. Ένα από τον Αμάραντο και ένα από το Καταφύγι. Στο επόμενο φύλλο θα μας δοθεί η ευκαιρία να γράψουμε περισσότερα για το σπουδαίο αυτό βιβλίο.

1. Από τον Αμάραντο

Αϊ κάλλη μου περήφανα και φρούδια μου γραμμένα,
δεν είναι κρίμα κι άδικο για να σας φάει το χώμα;
Σου παραγγέλνω μαύρη γης κι αραχιασμένο χώμα,
αυτούς τους νιους που σου 'στειλα να μην τους τσαλακώσεις.
Δώστους να φαν, δώστους να πιούν, να ψιλοτραγουδήσουν,
να πουν τραγούδια θλιβερά και παραπονεμένα,
γιατί έχουν ντέρτι στην καρδιά και δεν το φανερώνουν.

2. Από το Καταφύγι

'Όξω σελώνουν τ' άλογο, όξω το καλιγώνουν,
βάνουν τα πέταλα χρυσά και τα καρφιά 'σημένια.
-Τήρα μη σε γελάσουνε και το καβαλικάψεις.
'Όποιος το καβαλικάψε, πίσω δε ματαγύρ'σε.
Στα 'μπα το βρίσκουν ανοιχτό και στ' άβγα κλειδωμένο,
με σιδερένιες κλειδωνιές, με μαρμαρένιες πόρτες,
κι εκείνος πο 'χει τα κλειδιά
παίρνει τα ζαγαράκια του και πάει να κυνηγήσει.
Πααίν' στους κάμπους για γεωργούς, στα πλάια για τσομπάνους,
πααίν' και στα προσηλιακά για καλονοικοκυράδες,
πααίν' κι από τα μαγαζιά κι από τα καφενεαία,
παίρνει τους νιους απ' τα μαλλιά, τους γέρους απ' τα γένια,
παίρνει κι από τις κλινικές κι απ' τους αστενοφόρους,
περνά π' την παιδομάζωξη και παίρν' τα δασκαλούδια.

ΤΟ ΜΥΡΜΗΓΚΙ

Συνέχεια από τη σελ. 1

μέλημα της πασχαλίτσας ήταν να ελέγχει το ωράριο του μυρμηγκιού και γι' αυτό το λόγο προχώρησε αμέσως στην οργάνωση ενός συστήματος ελέγχου με κάρτες.

Βέβαια σύντομα χρειάστηκε να προσλάβει μία γραμματέα, η οποία ανέλαβε, να ετοιμάζει φακέλους αναφοράς, με τη βοήθεια μιας νέο-διορισμένης αράχνης. Η αράχνη επιφορτίστηκε με το σύστημα αρχειοθέτησης και με το τηλεφωνικό κέντρο. Στο μεταξύ το ευτυχισμένο παραγωγικό μυρμηγκί συνέχιζε να δουλεύει, να δουλεύει, να δουλεύει...

Ο κηφήνας Πρόεδρος ήταν τόσο ευχαριστημένος με τις καθημερινές αναφορές, τις οποίες λάβανε από την πασχαλίτσα, ώστε της ζήτησε να του ετοιμάζει μία συγκριτική μελέτη με γραφήματα και ανάλυση τάσεων. Εκείνη απευθύνθηκε σε μία κατσαρίδα για την εργασία αυτή. Για το σκοπό αυτό της αγόρασε ένα νέο σεν υπολογιστή -εκτυπωτή, για την εκπόνηση της μελέτης. Το ευτυχισμένο παραγωγικό μυρμηγκί άρχισε δειλά-δειλά, να διαμαρτύρεται για όλη αυτή τη γραφειοκρατία και το χαρτοβασιλείο. Μοιραία οι ρυθμοί της δουλειάς του άρχισαν να μειώνονται, μια και με τους νέους διορισμούς μείωσαν και τις αποδοχές του.

Ο κηφήνας Πρόεδρος αποφάσισε ότι έπρεπε να πάρει μέτρα για τη νέα απaráδεκτη κατάσταση και διόρισε αμέσως έναν ειδικό Διευθυντή αρμόδιο να επιβλέπει το ευτυχισμένο -παραγωγικό μυρμηγκί. Τη θέση ήλθε να καλύψει ένας τζίτζικας, ο οποίος άλλαξε αμέσως την φθαρμένη επίπλωση του γραφείου του και ζήτησε μία ειδική εργονομική πολυθρόνα και έναν υπολογιστή με επίπεδη οθόνη. Με τόσους υπολογιστές, που είχαν προσέλαβαν και δυο τεχνικούς για τις επισκευές.

Ο νέος διευθυντής-τζίτζικας έφερε και υποδιευθυντή έναν παλιό του φίλο για βοηθό, για να καταστρωθεί ένα στρατηγικό πλάνο, καθώς και ο προϋπολογισμός του τμήματος. Το μυρμηγκί πλέον ένιωθε όλο και λιγότερο ευτυχισμένο και παραγωγικό. Ο Τζίτζικας δεν έχασε χρόνο, έγραψε στον Πρόεδρο: "Πρέπει να παραγγείλουμε μια έρευνα σχετικά με τα προβλήματα του επαγγελματικού περιβάλλοντος και τις αντιδράσεις των εργαζομένων".

Ο Πρόεδρος μελέτησε τις αναφορές και τα στοιχεία και διαπίστωσε ότι ο τομέας, όπου δούλευε το παραγωγικό μυρμηγκί δεν ήταν πλέον κερδοφόρος. Αμέσως ζήτησε από μία περιζήτητη σύμβουλο-κουκουβάγια, να γνωμοδοτήσει πάνω στο θέμα και να εισηγηθεί κάποια λύση. Τρεις μήνες αργότερα η κουκουβάγια έφερε την έκθεσή της, η οποία κατέληγε ως εξής: " Υπάρχει σαφές πλεόνασμα προσωπικού". Χωρίς δεύτερη σκέψη ο Πρόεδρος ακολούθησε τη συμβουλή της και απέλυσε το μυρμηγκί!!!

Έτσι η χώρα στέρεψε από την εγχώρια παραγωγή αγαθών και οι κυβερνώντες δανείζονταν από την αγορά με υψηλά επιτόκια και σύντομα ήλθε η χρεοκοπία...

Με τις υγιείς μας!

Ένα σπαρταριστό επεισόδιο στην Καρδίτσα επί τουρκοκρατίας Από τα απομνημονεύματα του Ηπειρώτη Δασκάλου Γεωργίου Σωτήρη (1856- 1944)

"1875 Ιουνίου 28, εδημιούργησα το εξής επεισόδιον με τον Γεώργιον Λελούδη. Ο Γ. Βλαχούτσος αγοράσας παρά του δημάρχου Καρδίτσης Χαβούζ Εφέντη τον φόρο των σφαγίων, με διόρισε να καταγράφω τα σφαζόμενα ζώα και το βράδυ να εισπράττω ανά εν γρόσι κατά κεφαλήν. Ολίγον προ της δύσεως του ηλίου, μεταβάς εις το κατάστημα του Γ. Λελούδη, εξήτησα 20 γρόσια. "Όχι", μου είπε, "είναι 19, διότι τόσα έσφαξα", και επέμενε και αυτός και οι υπάλληλοί του.

Μετά σφοδράν φιλονικίαν, εξήτησα τα δέρματα, τα οποία μετρηθέντα ευρέθησαν 20. Θυμωθείς εξύβρισα αυτόν δια των λέξεων "αϊ σιχτήρ". Ο Λελούδης πλήρωσε τα 20 γρόσια, χωρίς να πει τίποτε, αλλά με κατήγγειλε στο δικαστήριο, όπου εκλήθη να παρουσιάσω την προσεχή Τετάρτην 2 Ιουλίου.

Την παραπάνω ημερομηνία παρουσιάστηκα στο διοικητήριο Καρδίτσης. Το δικαστήριο απετελείτο από τους εξής: Μερχάτ Εφένδη, καϊμακάμην Καρδίτσης (έπαρχον), Καδρή Εφένδη, κατή, Οσμάν Βέη, Μεμέτ Βέη, Τεφκή Βέη, Καραμάν Βέη, Σακελλάριον παπα-Κωνσταντίνον, αρχιερατικόν επίτροπον, Δημήτριον Φαλιάγκαν, Γεώργιον Μασκλούρ και Κωτούλαν Γραληδινόν.

Θεαταί ήταν πολλοί, εν οίς ο πρώην πρωτοσύγγελος Περθένιος Καναλιώτης, Γ. Βλαχούτσος, Γ. Σταυρίδης, Γ. Τουφίδης, Χριστόδουλος Καρατζάς, Γεώργιος Χαρισιάδης, Αντώνιος Σούρλας, Χρίστος Μπαμπάς, Κωστάκης Κούρτιος και ο τότε ελληνοδιδάσκαλος Καρδίτσης Πέτρος Τσίπας, Πυρσογιαννίτης.

"Ο Καϊμακάμης ανέγνωσε το κατηγορητήριον του Λελούδη, ο δε Οσμάν Μπέης είπε ότι δεν έκαμα καλά να είπω εις τον κυρ- Λελούδη "αϊ σιχτήρ". Εγώ απεκρίθην, ότι δεν το είπα έτσι, αλλ' αφού είδα ότι ένας άρχοντας κατεδέχθη να είπει ψέματα, τότε του είπα: "Δεν εντρέπεσαι, σε οικτίρω (λυπούμαι, συμπονώ), καϊμένε". Ώστε, είπε ο Οσμάν Μπέης, παραδέχεσαι ότι του είπες έτσι; Αυτό το "σιχτήρ" είναι μεγάλη ύβρις, είναι τουρκικός λόγος. Εγώ είπα ότι τουρκικά δεν ξέρω και αυτός ο λόγος είναι ρωμαϊκός, ούτε στο χωριό μου μιλούν τουρκικά, μάλιστα εμείς λέγομεν εις την εκκλησίαν μας "ο θεός οικτιρήσει ημάς". Ο καδής, έξυπνος και προστατεύων τους Ηπειρώτας, λαβών τον λόγον είπε: "Παπαζαφέντηδες, αλήθεια είναι αυτά που λέγει ο νέος αυτός; "Αλήθεια" είπον και ο αρχιερατικός επίτροπος παπα-Κωνσταντίνος και ο πρωτοσύγγελος Παρθένιος, "είναι αλήθεια"!

"Ο κατής τότε, αποταθείς προς τον Λελούδη, είπε: "Κυρ-Λελούδη, έπρεπε να εξετάσεις καλά και έπειτα να φέρεις το παιδί εις το κριτήριο". Εγώ τότε, προσποιηθείς ότι κλαίω, εβαλα τας χείρας μου εις τα μάτια και εγέλων. Όλο το δικαστήριο εκήρυξε ένοχον τον Λελούδη, υποχρεώσας αυτόν να πληρώσει δύο λίρας, μίαν δια τα έξοδα του δικαστηρίου και μίαν δι' αποζημίωσιν εις εμέ, ως αδικώς κατηγορηθέντα. Ο Λελούδης έδωσεν εις τα χείρας του κατή τα δύο λίρας. Ο κατής, δίδων μοι τη λίραν, "πάμε" είπε, "εις το γραφείον να μου γράψεις ένα γράμμα δια τα Γιάννενα".

Εις το γραφείον ο κατής, αφού μ' εκέρασεν ένα λουκούμι, είπε: "Άκουσε Ζαγορήσιε, θέλω να πεις την αλήθεια, χωρίς να φοβηθείς τίποτε. Έτσι είπες του Λελούδη, όπως είπες στο δικαστήριο ή όπως είπε ο Λελούδης;"

Εγώ τότε, αναθαρρήσας, είπα: "του τράβηξα σικτήρ που ήταν όλο δικό του". Ο κατής γελώντας κάλεσε τον καϊμακάμη και τον Οσμάν Μπέη και μου είπε να επαναλάβω όσα του είπα. Άρχισαν τα γέλια και οι τρεις, ο δε Οσμάν Μπέης μου είπε: "Γιατί δεν έλεγες του κυρ-Βλαχούτσου να μας ειπεί να τον βάλωμε να πληρώσει 5 λίρες, έχει ο κερατάς". "Ευχαριστώ πολύ και τόσο" είπα.-

Μια σημείωση του Μιχαήλ Τσαϊκόφσκι (Σαδίκ Μεχμέτ πασά) για την Καστανιά και το Σερμενίκο

Ο Μιχαήλ Τσαϊκόφσκι ήταν ανώτερος αξιωματικός του Πολωνικού στρατού. Όταν η πατρίδα του κατακτήθηκε από τους Ρώσους, μαζί με άλλους Πολωνούς στρατιωτικούς κατάφυγε στην Οθωμανική Αυτοκρατορία και υπηρέτησε στο στρατό του σουλτάνου, με το βαθμό του πασά, ως διοικητής σώματος που αποτελούνταν από Πολωνούς, Κοζάκους, Αλβανούς και Βουλγάρους, προορισμένου για τη φύλαξη των Ελληνοτουρκικών συνόρων στη Θεσσαλία, ως Σαδίκ Μεχμέτ πασάς. Υπήρξε δίκαιος με τους Έλληνες, απηνής δίκης της ληστοκρατίας και θαυμαστής των ωραίων θεσσαλικών τοπιών. Για την καταδίωξη των ληστών έλαβε ευχαριστήρια επιστολή από το βασιλιά Όθωνα. Στα απομνημονεύματά του αναφέρεται ιδιαίτερα στα θεσσαλικά χωριά Καστανιά και Σερμενίκο.

Καστανιά

"Στην Καστανιά πίναμε κρασί αφράτο και νόστιμο σαν σαμπάνια. Επί τόπου διατηρείται πολλά χρόνια χωρίς να χάσει τη γεύση και τον αφρό, αλλά όταν το πάρεις από τα βουνά της Καστανιάς, χάνει τη γεύση του και δεν αφρίζει"

Σερμενίκο (Φυλακτή)

"Στο Σερμενίκο αναγκαστήκαμε να παραμείνουμε τρεις μέρες λόγω των ισχυρών ανέμων, επειδή ήταν επικίνδυνο να περάσουμε τόσο απότομα βουνά με μεγάλες χαράδρες. Έπρεπε να κατεβούμε από το βουνό μέσα από έναν πολύ στενό δρόμο, όπου χωρούσε μόνο ένα άλογο. Ο θεός μας φύλαξε και περάσαμε αβλαβείς αυτόν το δρόμο".

Πηγή: Θ.ΗΜ. ΤΟΜΟΣ 72ος, σελ. 145

Οι λέξεις έχουν τη δική τους ιστορία

1) Παράδεισος και κόλαση

"Εδώ είν' ο Παράδεισος κι η Κόλαση εδώ..."
(λαϊκό άσμα)

Η λέξη "παράδεισος" σημαίνει περίφρακτος κήπος και προκύπτει από την πρόθεση "παρά" και τη λέξη "δείσα", που σημαίνει υγρασία ή συλλογή βοτάνων. Η ετυμολογία της λέξης φανερώνει πως πρόκειται για μέρος δροσερό, γεμάτο φυτά. Τον πιο ειδυλλιακό χώρο φιλοξενίας των νεκρών που στη ζωή τους υπήρξαν ενάρετοι.

Η λέξη "κόλαση" σημαίνει τιμωρία και προκύπτει από το ρήμα "κολάζω" που σημαίνει τιμωρώ. Γι' αυτό και ονομάστηκε έτσι ο χώρος τιμωρίας των ψυχών που δεν υπήρξαν ενάρετες όταν ήταν εν ζωή.

Για άλλους πάλι η λέξη "παράδεισος" έχει περσική προέλευση και σημαίνει καταπράσινος κήπος και χώρος αναψυχής.

2) Umbrella, όμβρος και αλεξιβρόχιο

Η λέξη "umbrella" είναι ιταλική, αλλά δανεισμένη από την ελληνική λέξη "όμβρος" (αντιδάνειο) που σημαίνει βροχή. Στην ελληνική η umbrella λέγεται "αλεξιβρόχιο", από τις λέξεις "αλέξω" και "βροχή". Το ρήμα αλέξω σημαίνει διώχνω, αποκρούω κάτι κακό-προστατεύω. Από εκεί έχουμε τις λέξεις:

-αλεξιβρόχιο = Η ομπρέλλα που προστατεύει από τη βροχή.

-αλεξικέραυνο = προστατεύει από τον κεραυνό.

-αλεξήλιο = προστατεύει από τον ήλιο.

-Αλέξανδρος = διώχνει τους εχθρικούς άνδρες.

-αλεξίσφαιρο = προστατεύει από τις σφαίρες.

-αλεξίπτωτο = προστατεύει από την πτώση.

Οι παροιμίες μας

"Γριά το μεσοχείμωνο νεράγγουρο γυρεύει"

Η παροιμία αυτή "ακυρώνεται" από την εξέλιξη της τεχνολογίας. Ίσχυε -κυριολεκτικά εννοούμε- σε παλαιότερες εποχές, τότε που δεν υπήρχαν ηλεκτρικά ψυγεία και θερμοκήπια, και οι άνθρωποι κατανάλωναν εξανάγκης προϊόντα εποχής. Το να ζητήσει κάποιος την εποχή εκείνη "νεράγγουρο" το χειμώνα, αυτό σήμαινε μέγιστο παραλογισμό! Αυτός είναι και ο συμβολισμός της παροιμίας. Ότι δηλαδή είναι παράλογο να ζητάς κάτι που αυτή την εποχή είναι ανέφικτο, είτε υλικό είναι αυτό είτε κάτι άλλο.

Εντούτοις, η παροιμία δίνει την ευκαιρία να επεκτείνουμε το λόγο και στα προϊόντα "εκτός εποχής", που κατακλύζουν τα τελευταία χρόνια την αγορά, και αναφερόμαστε βεβαίως στα φρούτα και τα κηπευτικά. Στα σούπερ μάρκετ αλλά και στα μανάβικα της γειτονιάς μπορεί κανείς να βρει το μεσοχείμωνο όχι μόνο νεράγγουρα, αλλά και φρεσκοτάτες ντομάτες, σταφύλια, πεπόνια και ό,τι άλλο ζητά η ψυχή του. Όσο και αν οι πάσης φύσεως καλλιεργητές και μεταπράτες προσπαθούν να μας πείσουν ότι τα προϊόντα αυτά είναι εξ ίσου νόστιμα και υγιεινά με τα προϊόντα εποχής, νομίζω ότι ματαιοπονούν. Άλλη γεύση έχει η ντομάτα του καλοκαιριού και άλλη εκείνη που καλλιεργείται στο θερμοκήπιο το χειμώνα, για να μην αναφερθούμε και στα συστατικά της. Υπάρχει, ασφαλώς, και ο αντίλογος. Είναι εφικτό να γυρίσουμε στον πατροπαράδοτο τρόπο καλλιέργειας, όταν τα προϊόντα αυτά απασχολούν χιλιάδες καλλιεργητές και άλλους τόσους μεταφορείς, μεταπράτες κλπ. και αποτελούν τον αιμοδότη της εθνικής μας οικονομίας; Ασφαλώς όχι, αλλά, όσοι ζούμε στην επαρχιακή Ελλάδα, μπορούμε τουλάχιστο να μειώσουμε την κατανάλωσή τους. Μπορούμε δηλαδή να χρησιμοποιούμε φρούτα και λαχανικά εποχής. Αντί ντομάτα, αγγουράκι και μαρούλι το μεσοχείμωνο να χρησιμοποιούμε κραμβολάχανο, κουνουπίδι, χόρτα αγρού, και άλλα που κατακλύζουν το χειμώνα τις λαϊκές αγορές μας, και ας αφήσουμε τη γριά να ζητάει ... "νεράγγουρο το μεσοχείμωνο"!

Ο Παροιμίας

Περίεργα, έως κωμικά, επώνυμα από τον τηλεφωνικό κατάλογο

Στον τηλεφωνικό κατάλογο βρίσκει κανείς τα πιο περίεργα επώνυμα. Μερικά από αυτά απλώς προκαλούν το γέλιο, ενώ πολλά είναι και κακόχη και απορείς πώς οι κάτοχοί τους δεν αισθάνονται την ανάγκη να τα αλλάξουν. Ένα μικρό δείγμα δημοσιεύουμε στη συνέχεια:

Ακίνδυνος Αλβανός,
Σεραφεΐμ Μπουφές
Σουλτάνα

Κουτσουκλιανότογλου

Κάρολος Σκορδαλιάς

Βρασίδης Βρυκόλακας

Ιππουργός Ξυπόλητος

Πέτσας Καλοψημένος

Σεβαστή Φέτα

Κλεοπάτρα Κοκαλιάρογλου

Περσεφόνη Τρομπέτα

Λητώ Βρακάκη

Ευλογία Τσουτσούνη

Λέλα Τρέλα

Φρίξος Χατζησαλάτας

Αντωνία Χατζηρούφα

Πέτρος Γκαμότος

Μαρία Κάλτσα

Γεωργία Κανάτα

Ελένη Βασταρούχα

Κατίνα Σαχλή

Θεοδώρα Φρικασέ

Θανάσης Νηστικουλής

Νίκος Κακοκέφαλος

Ελπινίκη Τσούλα

Ο Πάγκαλος μακραίνει τις φούστες των γυναικών!

Η δικτατορία Πάγκαλου έμεινε στην ιστορία ως η πιο ...κωμική δικτατορία! Ο ίδιος ο δικτάτορας ούτε κωμικός ούτε ανόητος ήταν. Το αντίθετο, και έξυπνος και ωφέλιμος στην πατρίδα υπήρξε πριν γίνει δικτάτορας. Το 1922 ανασύνταξε το στρατό του Έβρου, γεγονός που έπαιξε τεράστιο ρόλο στη Συνθήκη της Λωζάνης. Κατά τη σύντομη διάρκεια της δικτατορίας του, διόρθωσε τα οικονομικά του κράτους, βελτίωσε τον εξοπλισμό του στρατού, ίδρυσε την Ακαδημία Αθηνών και πολλά άλλα. Όλα εκείνα με τον καιρό ξεχάστηκαν και εκείνο που έμεινε ήταν το ... κωμικό Διάταγμα που επέβαλε τη μακριά φούστα των γυναικών!

Και να, πώς εμπνεύστηκε το κωμικό μέτρο:

Μια μέρα ο διευθυντής της Αστυνομίας Αθηνών Ι. Καλοβίτης πήγε στο προεδρικό μέγαρο για να υποβάλει την τακτική ημερήσια αναφορά του στον Πάγκαλο. Ιδού τι διηγείται ο ίδιος:

"Είς το γραφείον του ευρίσκετο η σύζυγος και η κόρη του Πάγκαλου. Η πρώτη, αποτεινόμενη προς εμέ, μου είπε:

"Γιατί, κ. Διευθυντά, επιτρέπετε σε μερικές κυρίες και δεσποινίδες να γυρίζουν στους δρόμους με φούστες μέχρι το γόνατο;"

"Εγώ απήντησα ότι η αστυνομία δεν κανονίζει το μάκρος της φούστας, αλλά η θεά μόδα. Ο Πάγκαλος ευρήκε λογική

την παρατήρηση της συζύγου του και με διέταξε να προβώ αμέσως στη σύνταξη της σχετικής αστυνομικής διάταξης. Παρ' όλας τας αντιρρήσεις μου ο Πάγκαλος επέμενε και επανέλαβε τη διαταγή. Επακολούθησε συζήτηση για το μήκος της φούστας και εν τέλει απεφασίσθη να απέχει το άκρον της φούστας 30 πόντους από το έδαφος και να μετράται το ύψος αυτό δια μέτρου από τους αστυνομικούς".

Έτσι ξαφνικά, οι αστυνομικοί της πρωτεύουσας ανέλαβαν την ευχάριστη εκκαθάριση των δρόμων από τις σκανδαλιστικές εμφανίσεις. Προκλήθηκε τότε σάλος, αναταραχή και ενδιαφέρον περισσότερο, παρά αν είχε γίνει κίνημα. Το θέμα τροφοδότησε τις σατυρικές στήλες και τις επιθεωρήσεις, όχι μόνο στην Αθήνα αλλά και στο Παρίσι. Το ρεφραίν:

"Μ' αρέσουνε του Πάγκαλου τα γούστα
που μας εμάκρυνε τη φούστα"

και διάφορες παραλλαγές του, μάλλον κακόφημες, έγιναν της μόδας για πολύ καιρό, όπως εκείνη που έλεγε ότι ο Πάγκαλος μάκρυνε τη φούστα με απαίτηση της γυναίκας του, γιατί η ίδια ήταν στραβοπόδαρη! Και το δικτατορικό καθεστώς έπαιρνε χροιά οπερέτας!

Από το βιβλίο του Κώστα Παπαδημητρίου
"Ανέκδοτα και μαρτυρίες απ' τη Νεοελληνική Ιστορία"

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

- 1) "ΔΕΥΚΑΛΙΩΝ ο Θεσσαλός". Ιανουάριος-φεβρουάριος Μάρτιος 2017
- 2) "Το Μετερίζι των Αηδονοχωριτών". Αριθ φύλλου 58
- 3) "αμάραντος" Αριθ. φύλλου 86, Σεπτ.- Οκτ.- Νοέ. 2017
- 4) "Η Άρνη". Τεύχος 66, Σεπτέμβριος- Οκτώβριος- Νοέμβριος 2017
- 5) "Βίδος ...ο τρίτος κύβος". Τεύχος 7, Ιούλιος- Σεπτέμβριος 2017
- 6) "Τα Χρονικά της Νεραϊδας-Δολόπων". Αριθ. φύλλου 140, Ιούλ.- Αύγ.-Σεπτ. 2017

Ποιος είμαι 'γω ορέ;

αρχηγός του κράτους. Τον υποστήριζαν οι οπλαρχηγοί Δημήτριος Σκυλοδήμος, Βασίλης Σκαλτσοδήμος, Αθανάσιος Ίσκος, Ν. Στράτος κ. ά..

Όταν μαθεύτηκε το νέο στην Αθήνα, η πρωτεύουσα αναστατώθηκε. Περνώντας από το χωριό Κεφαλόβρυσο του Αιτωλικού, μάζεψε τους χωρικούς και αφού ανέβηκε σε μια πέτρα, φώναξε δυνατά, χτυπώντας τα πλατιά στήθη του:

-Ποιος είμαι 'γω ορέ;

Κανένας δεν τόλμησε να αποκριθεί γιατί δεν ήξεραν τι νόημα είχε το ρώτημά του. Αλλά ο Γρίβας ξαναρωτά:

-Ποιος είμαι 'γω ορέ;

Και πάλι δεν αποκρίνεται κανείς.

-Εγώ ορέ είμαι ο Θοδωράκης Γρίβας, δεν είμαι 'γώ;

-Εσύ 'σαι καπετάνιε, εσύ είσαι! αποκρίθηκαν οι χωριανοί. Τότε ο ... ρήτορας καπετάνιος είπε πολλά για το κίνημά του και κάλεσε τους χωριανούς να τον ακολουθήσουν στην Αθήνα. Ένας γερο-χωριάτης μάλιστα έλεγε στους άλλους πως στην Αθήνα οι πόρτες του παλατιού ανοιγοκλείνουν με κάτι ζεμπεράκια (πόμολα) χρυσά. Πήρε μάλιστα μαζί του και σακκούλια να τα γεμίσει πόμολα.

Μπαίνοντας στο Αιτωλικό βρήκε ο Γρίβας μια αψίδα που είχε γίνει για να περάσει ο βασιλιάς Όθωνας στην τελευταία του περιοδεία. Πέρασε λοιπόν ο Γρίβας από την αψίδα και έλεγε στη γυναίκα του, την κυρα-Περσεφόνη, που περνούσε κι εκείνη μαζί του.

-Πέρνα, στρατηγίνα, ώσπου να σε πουν και βασίλισσα στην Αθήνα.

Στο Μεσολόγγι όμως αρρώστησε βαριά και πέθανε ο Γρίβας. Οι άνδρες του διαλύθηκαν και ξαναγύρισαν στα χωριά τους. Και στην Αθήνα οι κυβερνητικοί ανάσαναν γιατί κράτησαν στα χέρια τους την εξουσία.

Ο θάνατος του Γρίβα κίνησε υποψίες στους ιστορικούς της εποχής. Ο Γρίβας το απόγευμα της παραμονής του θανάτου του δέχτηκε τους απεσταλμένους της κυβέρνησης, οι οποίοι του απένειμαν τον τίτλο του αρχιστρατήγου και τον παρασημοφόρησαν, αρκεί να μην εκστρατεύσει στην Αθήνα! Την ίδια νύχτα ο Γρίβας πέθανε ξαφνικά, χωρίς προηγούμενη αρρώστια!

Πώρωση...

Των ονείρων η σκιά, των ανέμων οι πασάδες.

Με το σπαθί που μπήγεις μέσα του ονειροβατώ.

Στα κεραμίδια περπατώ με τους αγγέλους.

Στη σκονισμένη παρακμή σου παραπατώ.

Ξεκίνημα...

Στην άκρη του δρόμου σκυμμένος επικοινωνώ με τα ζούφια του κάτω κόσμου.

Νιώθω σαν από θάλασσα πνιγμένος, μα μόλις τώρα κατάλαβα ότι γεννήθηκα.

Φως...

Στην άκρη αυτού του τούνελ που τραβήξαμε ακολουθώντας το αίμα του μυαλού σου,

στα ανεμογυρίσματα, ανάβω το καντήλι.

Κατέβα από το δένδρο να με ακούσεις.

Αυτός ο κόσμος πόσο με πληγώνει

λες και μ' ένα μαχαίρι χαράζει τα αρχικά του στην καρδιά μου.

Μπαίνει βαθιά μου μέσα και με σκίζει,

σάρκες κι αίμα και φόβος κι αγωνία

τρέχουν από τα στήθια μου.

Γράφει η **Σοφία Οκονομίδου**
Αρχιτέκτων Μηχανικός Ε.Μ.Π.
MPhil in Archaeological Heritage and
Museums, Cambridge University
(Μεταπτυχιακό στην Αρχαιολογική Κληρονομιά
και Μουσεία, Πανεπιστήμιο Κέμπριτζ)

Ο ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΟΣ

Σαν πήγε στην Αμερική,
εγύριζεν ο νους του πίσω,
καθημερινή και Κυριακή.

Σαν άρχιζε να γράφει γράμμα,
-καλή μου μάνα κι αδερφή-
εκεί, τον έπιανε το κλάμα.

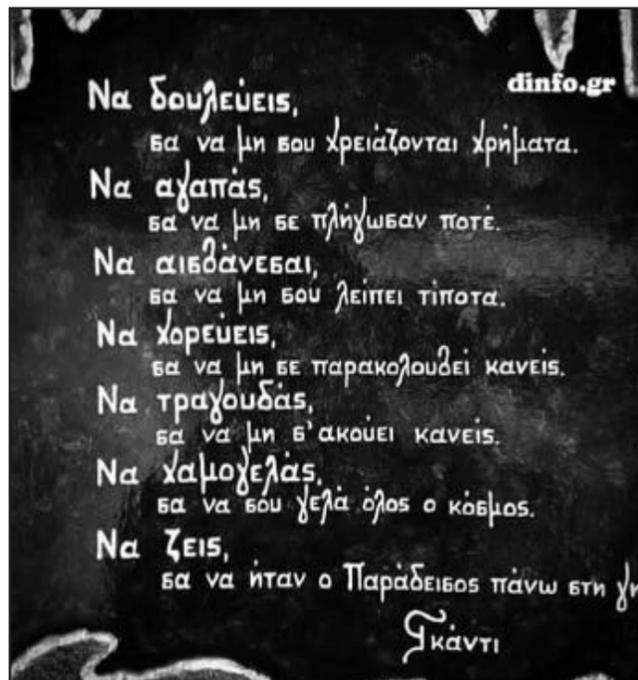
Επέρασε καιρός πολύς,
στα ξένα ασπρίσαν τα μαλλιά του,
γυρίζει πίσω παραλής.

Τα πλούτη του είναι περισσά,
έφερε γούνες και ρολόγια,
έχει τα δόντια του χρυσά.

Πηγαίνει στο σπιτάκι του ίσια...
Η μάνα του; Η αδερφή;
Είναι κι οι δυο στα κυπαρίσσια.

Ας ξαναζούσαν μια βραδιά,
-κι ας ήτανε και στ' όνειρό του-
θα 'δινε ολόκληρο το βιο του.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

Της Αμαλίας Θ. Κίσα
Από το F/B

Χωριανό της διασποράς

Κυριακή μεσημέρι μιας ηλιόλουστης μέρας του Σεπτεμβρίου, μια παρέα Ραχουλιωτών, στην πλειονότητά τους μετανάστες, έπαιρναν τον καφέ τους στην πλατεία της αγοράς στην Καρδίτσα, κάτω από την πλούσια σκιά της μουριάς, και ψιλοκουβέντιαζαν τα δικά τους. Όλοι τους εκφράζονταν με κολακευτικά σχόλια για την εφημερίδα του χωριού μας, την οποία, όπως είπαν, περιμένουν με λαχτάρα στην Ξενιτιά και τη διαβάζουν αγόρταγα! Στη φωτογραφία: Κώστας Νάκας, Πάνος Ξυδιάς, Αναστάσιος Κουντουράς, Κώστας Δερματάς, Ελένη Γριβέλλα-Ξυδιά, Καλυψώ Λιανού-Νάκα. Δυστυχώς στο άκρο αριστερό ο φακός "έκοψε" την Ευαγγελία Καρλάφτη-Δερματά.

Επίσκεψη στη Ραχούλα-Παλιοζωγλόπι

Μια παρέα φίλων συνταξίων εκπ/κών, λάτρεις όλοι τους από μικροί και εραστές της φύσης, πραγματοποίησαν, ύστερα από πρόταση του Ραχουλιώτη Λάμπρου Νασιάκου, επίσκεψη, στα πλαίσια παρόμοιων εξορμήσεων, στην πανέμορφη ορεινή περιοχή Ραχούλας.

Περπάτησαν σε γραφικά δασικά μονοπάτια, αναπόλησαν μνήμες ιστορικές που σχετίζονται με τα ένδοξα αυτά μέρη και θαύμασαν τις απείρου κάλλους φθινοπωρινές ομορφιές της ευρύτερης περιοχής που απλόχερα αποζημίωσαν και ικανοποιούσαν με το παραπάνω όλες τις αισθήσεις. Δεν παρέλειψαν να επισκεφτούν και τον τάφο του Χαρίλαου Φλωράκη, πάνω στον Αη-λιά, στο Παλιοζωγλόπι. Στην εκδρομή συμμετείχαν: Κων/νος Φλώρος, Λάμπρος Νασιάκος, Γεώργιος Ρουβολής, Τάσος Διαμαντής, Γεώργιος Μπαντής και Χρήστος Τσουκαλάς.

Τελευταίος σταθμός ήταν η πλατεία του χωριού Ραχούλα, όπου η ομάδα απόλαυσε το καφεδάκι της σε παραδοσιακό καφενείο του χωριού, κέρασμα του οικοδεσπότη Λάμπρου Νασιάκου, αφού προηγήθηκε μια σύντομη περιήγηση κατά την οποία μας εξέπληξε ευχάριστα η καθαριότητα και η καλαισθησία τόσο της πλατείας όσο και του ιερού ναού και γενικά του αύλειου χώρου του και αξίζουν θερμά συγχαρητήρια στον ιερέα και τον κάθε υπεύθυνο που είναι επιφορτισμένος με αυτή τη φροντίδα.

Γεώργιος Ευαγγέλου Ρουβολής

Τα αποκαΐδια του αναψυκτηρίου

Γράψαμε και στο προηγούμενο φύλλο των "Ζ.Χ." ότι, άποψη μας, είναι να αποκατασταθούν οι ζημιές του καμένου αναψυκτηρίου στη θέση "κανόνια" και να επαναλειτουργήσει. Εκείνο που δεν είναι επιτρεπτό είναι να παραμείνει στην κατάσταση που βρίσκεται σήμερα. Επιβάλλεται ή να αποκατασταθεί ή να απομακρυνθεί το ταχύτερο. Η εικόνα που παρουσιάζει είναι αποκρουστική.

Η ερήμωση του χωριού προσελκύει τους κλέφτες

Πολλές κλοπές διαπράττονται τελευταία στη Ραχούλα. Φυσικά, οι κλέφτες δεν είναι ντόπιοι. Είναι διερχόμενοι που συνήθως παριστάνουν το μικροπωλητή, περιέρχονται τις γειτονίες, κατοπτεύουν τα πάντα και επιλέγουν με ασφάλεια τα υποψήφια θύματά τους.

Ας προσέχουν λοιπόν οι χωριανοί ποιον βάζουν στο σπίτι τους και μάλιστα του προσφέρουν και καφέ!

Πετριλιώτικα μεράκια!

Σε πείσμα της οικονομικής κρίσης που μαστίζει τη χώρα μας, οι Αγραφιώτες εξακολουθούν τα γλέντια, όπως τα παλιά καλά χρόνια. Ίσως αυτό είναι και το καλύτερο αντίδοτο στην κρίση. Ο Πετριλιώτης Λευτέρης Κάμπας, μερακλής από κούνια, επιμελήθηκε τον καλαίσθητο δίσκο που βλέπετε στη φωτογραφία, μαζί με ένα πλήρως κατατοπιστικό βιβλιαράκι για το χωριό και τα τραγούδια του.

Ο δίσκος περιλαμβάνει 15 αγραφιώτικα τραγούδια, διαλεγμένα ένα κι ένα, εκτελεσμένα με το βιολί

του Πετριλιώτη Γιώργου Τόλου. Τα τραγούδια: 1) Θέλω ν' ανέβω σ' Άγραφα (τσάμικο), 2) Απόψε μαυρομάτα μου (κλειστό), 3) Κάθεται η Μάρω-Γυαλένια (τσάμικο), 4) Αγγέλω (Τσάμικο), 5) Τζάνε ποταμέ (στα τρία), 6) Τούτη η γης κυρα-Γιώργαينا (τσάμικο), 7) Πουλιά μου διαβατάρικα (τσάμικο), 8) Βασιλικός μυρίζει εδώ (τσάμικο), 9) Σήμερα θέλ' κατεβώ (κλειστό), 10) Πού είσαι και δε φαίνεσαι (συρτό), 11) Σαν άλλο δε με μάρανε (κλειστό), 12) Πέρα στον πέρα μαχαλά (στα τρία), 13) Κίνησαν τα Τσαμώιπουλα (τσάμικο του γάμου), 14) Ξουράφια από τα Γιάννενα (στα τρία του γάμου), 15) Πατινάδα του γάμου (οργανικό). Τι περισσότερο να πούμε: Συγχαρητήρια και καλή συνέχεια!

"Το μήλο κάτω απ' τη μηλιά..." Το Σάββατο ο μπαμπάς, την Κυριακή ο γιος...

Ο συγχωριανός μας Γιάννης Ζογλοπιτής, γυμναστής και πρωταθλητής του στίβου, εξακολουθεί να θριαμβεύει στην Κρήτη. Το Σάββατο 4-11-2017 ο Γιάννης, στο Πανελλήνιο gala διαχρονικών αθλητών στίβου, στο Παγκρήτιο Στάδιο, ήλθε πρώτος στα 100 μέτρα με επίδοση 12,24. Την Κυριακή 5-11-2017 ο γιος του Γιώργος στα 77α ΑΡΚΑΔΙΑ στο Ρέθυμνο, πρώτος στα 1000 μέτρα Δημοτικών Σχολείων.

Συγχαρητήρια στον Γιάννη και στον νεαρό Γιώργο, και σε νέες επιτυχίες!

Εγκατάλειψη!

Ένα κίосκι πάνω από τη βρύση Τσιόκη στο Παλιοζωγλόπι. Είχε κι αυτό την τύχη του κυλικείου στον Ίταμο. Κατασκευάστηκε με χρήματα των φορολογουμένων και εγκαταλείφθηκε στην τύχη του.

Ευχαριστήριο

Ο Μορφωτικός

Σύλλογος

ευχαριστεί τον

Γεώργιο

Αθανασίου

Βακάση, που

προσέφερε δύο

ολόσωμες κούκλες

στο λαογραφικό

Μουσείο του

Συλλόγου.

Ευχαριστήριο

Ο Μ.Σ. Ραχούλας ευχαριστεί τον Δήμαρχο κ. **Φώτη Αλεξάκο** για την διάθεση του ποσού των 600 ευρώ για δράσεις πολιτισμού και εθελοντισμού του συλλόγου μας.

Έγραψαν στο Φ/Μ για το φύλλο 103 των "Ζ.Χ."

Σούλα Τόσκα-Κάμπα: Όπως πάντα πλούσιο ιστορικό και λαογραφικό υλικό, ξεχωρίζει από άλλες (εφημερίδες) που δυστυχώς μόνο τα προσωπικά αναφέρουν. Τα συγχαρητήριά μου!

Δολόπων Εγερσις (Καροπλεσίου): Υπάρχει μια σωστή και μονιασμένη συντακτική ομάδα που τα αποτελέσματά της είναι πραγματικά μοναδικά για την εποχή της κατάρπτωσης των εκπαιδευτικών... ιστορικών και κοινωνικών αξιών που σήμερα βιώνουμε...

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΣΑΣ...

Ο Μ.Σ. Ραχούλας εύχεται στους απανταχού χωριανούς και φίλους του

Καλή Χριστούγεννα

&

Εννοιασμένο το νέο έτος 2018